

जिल्ला वस्तुगत विवरण

(District Profile)

भोजपुर, २०७४

साल्या पोखरी

भोजपुर बजार

प्रजापति

सन् २०७२

राष्ट्रिय योजना आयोग

कैलाश सञ्चालन विभाग

तथ्याङ्क कार्यालय

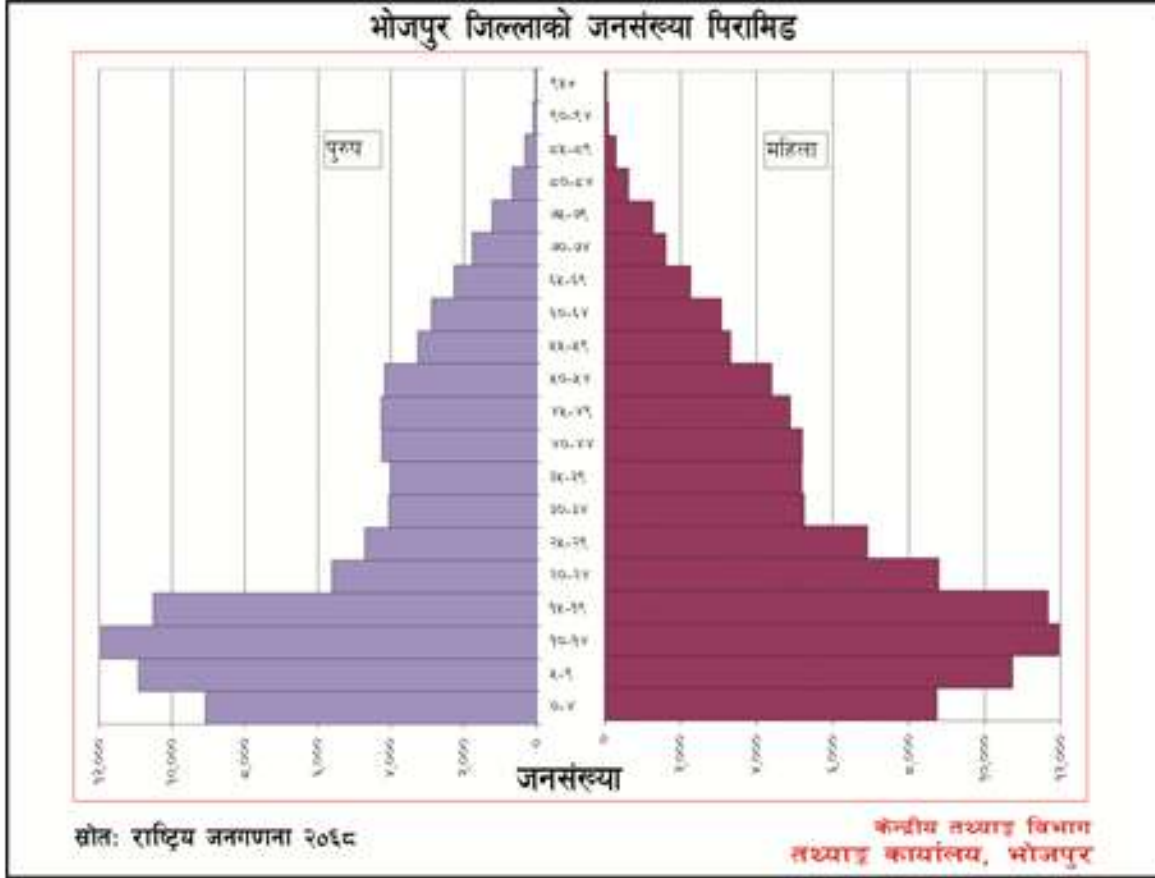
भोजपुर

(भोजपुर, सञ्चालनभा)

फोन:सञ्चालन नं.०२१-२०००४

Email:sobhajpur106@gmail.com

जिल्ला वस्तुगत विवरण भोजपुर, २०७४

नेपाल सरकार
राष्ट्रिय योजना आयोग
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
तथ्याङ्क कार्यालय
भोजपुर

पुस्तकको नाम: जिल्ला वस्तुगत विवरण, भोजपुर

प्रकाशक :

तथ्याङ्क कार्यालय, भोजपुर

(भोजपुर, संखुवासभा)

फोन नं. ०२९- ४२०१०४

Email:- sobhojpur106@gmail.com

प्रकाशन मिति : २०७४, चैत्र

संस्करण :

प्रथम : २०६२ फाल्गुन

द्वितीय : २०६५ असार

तृतीय : २०७१ असार

चौथो : २०७४ चैत्र

तथ्याङ्क संकलन /सम्पादन :

विमलकुमार यादव

तथ्याङ्क अधिकृत

कम्प्यूटर / आवरण :

नारायण राई (खरिदार)

नेपाल सरकार
राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

फोन नं. : ९७७-१-४२४५९४६
९७७-१-४२४५९४७
९७७-१-४२४५९४८
९७७-१-४२२९४०६
फ्याक्स : ९७७-१-४२२७७२०

प.सं.: २०७४/७५

रामशाह पथ

थापाथली, काठमाण्डौ

च.नं.:

मन्तव्य

स्थानीय नीति निर्माता, योजनाकार, अनुसन्धानकर्ता, अध्येता र सञ्चारकर्मीहरूका लागि खण्डीकृत तथ्याङ्कको माग दिनानुदिन बढ्दै गईरहेको अनुभव हामीले गरेका छौं । खण्डीकृत तथ्याङ्कको यस्तो मागलाई राष्ट्रिय जनगणना, कृषिगणना र नमुना सर्वेक्षणमा आधारित विभिन्न सर्वेक्षणहरूले मात्र परिपूर्ति गर्न नसक्ने सन्दर्भमा गणना तथा सर्वेक्षणहरूबाट प्राप्त स्थानीय तहका तथ्याङ्क र स्थानीयस्तरका विभिन्न निकायहरूमा व्यवस्थापन गरिएका अभिलेखहरूमा छरिएर रहेका उपयोगी आँकडाहरूलाई तथ्याङ्क कार्यालयहरूले विगतका वर्षहरूमा पनि जिल्ला तहका वस्तुगत विवरणहरू तयार गरेका र तिनको अधिकतम माग तथा प्रयोग भएको अनुभव हामीले गरेका छौं । यसै सन्दर्भमा, देशको परिवर्तित स्थानीय तह अनुसारको तथ्याङ्क एकत्रित गरी आम प्रयोगकर्ताहरूको उपयोगको लागि उपलब्ध गराउने प्रयासस्वरूप केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग अन्तर्गतका तथ्याङ्क कार्यालयहरूले चालू आर्थिक वर्षमा गाउँपालिका/नगरपालिका प्रोफाइल तयार गरेका हुन् । यसको तयारीबाट स्थानीय तहको तथ्याङ्क भण्डार समृद्ध हुनुका साथै प्रयोगकर्ताहरूको माग निकै हदसम्म सम्बोधन भई योजनाविद्, अनुसन्धानकर्ता, विद्यार्थी, तथा सरोकारवाला हरूको निम्ति निकै सहयोगी हुने विश्वास मैले लिएको छु ।

स्थानीय तहहरूका वडास्तरसम्मका तथ्याङ्कहरू संग्रहित यस्तो महत्वपूर्ण गाउँपालिका/नगरपालिका प्रोफाइल तयार गरी प्रकाशनमा ल्याउन लागेकोमा म यस कार्यको प्रशंसा गर्दछु र यसको तयारीमा संलग्न सम्पूर्ण कर्मचारी वर्गमा धन्यवाद दिन चाहन्छु । आगामी वर्षमा तथ्याङ्क कार्यालयहरूले यस प्रकाशनको अद्यावधिक नवीन संस्करणलाई पनि प्राथमिकता दिनेछन् भन्ने विश्वास मैले लिएको छु ।

सुमनराज अर्याल
(महानिर्देशक)

दुई शब्द

कुनै पनि प्रभावकारी योजना तर्जुमा र कार्यावयनका लागि सम्बन्धित क्षेत्रको वस्तुस्थिति भल्किने तथ्याङ्कको आवश्यकता पर्दछ । तथ्याङ्क एवं सूचना कुनैपनि विकास गतिविधि सञ्चालनका लागी आधारभूत स्तम्भ हो । सूचना सधैं तथ्यमा आधारित हुनुपर्छ । तथ्याङ्कले सूचनालाई भरपर्दो बनाउने भएकोले यसको आधारबाट योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन यथार्थपरक बनाउन मिल्दछ । हाम्रो देशमा क्षेत्रगत तथ्याङ्क एवं सूचना विषयगत निकायले संकलन तथा विश्लेषण गरी प्रयोगमा ल्याएपनि राज्यलाई आवश्यक पर्ने आधारभूत र समष्टिगत तथ्याङ्क भने केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागले प्रकाशन गर्दै आएको छ र यसैलाई आधिकारिक मानिन्छ । केन्द्रिय तथ्याङ्क विभागले जिल्लागत तथ्याङ्क संकलन, विश्लेषण र प्रकाशनका लागि तथ्याङ्क कार्यालयहरु स्थापना गरेका छन् । केन्द्रिय तथ्याङ्क विभागका साथै अन्य तथ्याङ्क उत्पादन गर्ने निकायहरुका विभिन्न प्रकाशनहरुमा छरिएर रहेका आंकडाहरुलाई एकिकृत रुपमा सरल ढंगले प्रस्तुत गरिएको हुँदा जिल्लास्थित तथ्याङ्क प्रयोगकर्ता (**data users**) हरुका लागि यो प्रकाशन अत्यन्त उपयोगी हुने अपेक्षा लिएका छौं ।

जिल्ला वस्तुगत विवरणमा जिल्लाको परिचय, जनसंख्या, शिक्षा, स्वास्थ्य, श्रम शक्ति, गरिवी, रोजगारीको स्थिति, कृषि, सिंचाई, वन तथा बातावरण, भू-संरक्षण, भौतिक एवं पूर्वाधार निर्माणको स्थिति एवं अन्य सामाजिक विकासका सूचकहरु लगायतका विषयमा जानकारी दिने प्रयास गरिएकोले यसबाट स्थानिय तहका आधारभूत सूचना तथा तथ्याङ्क एउटै प्रकाशन मार्फत उपलब्ध हुन्छन् र जिल्लाको विकासको अवस्था समेत अवगत हुन्छ भने अपेक्षा गरिएको छ । साथै स्थानिय तहका विकास निर्माणको लागि योजना, तर्जुमा अनुगमन तथा मुल्याङ्कन र निर्णय प्रक्रियामा आवश्यक पर्ने आधारभूत सूचना तथा तथ्याङ्कको आपूर्तिमा सुनिश्चितता हुने आशा पनि गरिएको छ । सिमित स्रोत तथा साधनको बावजुद पनि जिल्ला स्थित सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरुबाट संचालन गरिने विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमहरु र नीति तथा अनुगमन एवं मूल्यांकन प्रयोजनको लागि पूर्व शर्तको रुपमा लिईने सूचना तथा तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने अभिप्रायले तथ्याङ्क कार्यालय भोजपुर (भोजपुर, संखुवासभा) बाट भोजपुर जिल्लाको "जिल्ला वस्तुगत विवरण-२०७४" तयार गरी प्रस्तुत गरिएको छ । यो वस्तुगत विवरण तयारमा ठूलो सहयोग गर्नु हुने यस कार्यालयका सुपरिवेक्षक शिला चुडाल, गणक जितेन्द्र बैठा, खरिदार नारायण राई र रुद्र थापा मगर सवै जना धन्यवादका पात्र हुनुहुन्छ । साथै विभिन्न विषयका तथ्याङ्क उपलब्ध गराइ अमूल्य सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण सरकारी एवं गैर सरकारी निकायहरुलाई पनि तथ्याङ्क कार्यालय भोजपुर धन्यवाद सहित अभार व्यक्त गर्दछ ।

यस प्रस्तुतीमा हुन सक्ने सम्भावित कमी कमजोरी तथा गल्तीलाई औंल्याई यसलाई सुधार गर्ने कार्यमा सहायता गरिदिनु हुनका साथै अमूल्य सुझाव र सल्लाहको लागि सम्पूर्ण तथ्याङ्क प्रयोगकर्ताहरुलाई हार्दिक अनुरोध गर्दछु । **धन्यवाद !**

विमलकुमार यादव
तथ्याङ्क अधिकृत
तथ्याङ्क कार्यालय,
भोजपुर

विषय सूची

खण्ड : १	11
भोजपुर जिल्ला परिचय.....	11
१.१ ऐतिहासिक सन्दर्भ/पृष्ठभूमि	11
१.२ भौगोलिक अवस्था	12
१.३ हावापानी	12
१.४ धार्मिक/सांस्कृतिक संरचना/सम्पदा	13
१.५ परम्परागत नाच एवं जात्रा/पर्वहरुको विवरण.....	13
१.६ सामाजिक संरचना(रा.ज.ग.२०६८)	13
१.७ भोजपुरको जनसंख्या सम्बन्धी विवरण (रा.ज.ग.२०६८)	14
१.८ प्रशासनिक/राजनैतिक विभाजन	14
१.९ भोजपुर जिल्लाको पुनरसंरचान अधि र पछिको अवस्था	14
१.१० मानव विकास सुचाङ्क.....	17
१.११ प्राकृतिक सम्पदा	17
१.१२ आर्थिक अवस्था (रा.ज.ग २०६८)	17
१.१३ प्रमुख पेशा (रा.ज.ग २०६८).....	17
१.१४ स्वास्थ्य संस्था	18
१.१५ धार्मिक, पर्यटकीय तथा व्यापारिक महत्वका स्थानहरु	18
खण्ड : २	18
सामाजिक सूचकहरु	18
२.१ जनसांख्यिक सुचक	18
२.१.१ व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धि विवरण	18
२.१.२ भोजपुर जिल्लाको स्थानीय तह अनुरूपको जनसंख्या विवरण	18
२.१.३ तीन दशकको भोजपुरको जनसंख्या	21
२.१.४ घरको स्वामित्वअनुसार घरपरिवार संख्या	21
२.१.५ घरको बनौट अनुसार घरपरिवार संख्या.....	21
२.१.६ घरको बाहिरी भित्ताको बनौट अनुसार घरपरिवार संख्या	21
२.१.७ घरको छाना अनुसार घरपरिवार संख्या	21
२.१.८ पानीको स्रोत अनुसार घरपरिवार संख्या	21
२.१.९ घरपरिवारले खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गर्ने इन्धन	22
२.१.१० घरपरिवारले अक्सर प्रयोग गर्ने प्रकाशको स्रोत.....	22
२.१.११ शौचालयको प्रकार अनुसार घरपरिवार संख्या	22
२.१.१२ घरपरिवारमा भएका सुविधा सम्बन्धि विवरण.....	22
२.१.१३ महिलाको स्वामित्वमा स्थायी सम्पति भएका घरपरिवार संख्या	22

२.१.१४ अनुपस्थित घरपरिवार संख्या र जनसंख्या.....	23
२.१.१५ घरपरिवार, जनसंख्या, क्षेत्रफल र जनघनत्व.....	23
२.१.१६ परिवारमा भएका सदस्य संख्याका आधारमा घरपरिवार संख्या	23
२.१.१७ घरमूलीको लिङ्ग र उमेर समुह अनुसार घरपरिवार संख्या	23
२.१.१८ पाँच वर्ष उमेर समुह अनुसार भोजपुरको जनसंख्या	23
२.१.१९ १० वर्ष वा सोभन्दा माथिका जनसंख्याको वैवाहिक स्थिति.....	24
२.१.२० १० वर्ष वा सोभन्दा बढी उमेर भएको पहिलो विहे गरेको जनसंख्या.....	24
२.१.२१ नागरिकताका आधारमा जनसंख्या	24
२.१.२२ पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाको बसाइ स्थिति सम्बन्धि विवरण	24
२.१.२३ घरपरिवारमा भएका सदस्य संख्याका आधारमा परिवार संख्या सम्बन्धि विवरण.....	25
२.१.२४ उमेर र लिंग अनुसार परिवारको घरमूली सम्बन्धि विवरण	25
२.१.२५ पहिलो विवाह गर्दाको उमेर अनुसार जनसांख्यिक विवरण.....	25
२.१.२६ धर्म सम्बन्धि जनसांख्यिक विवरण	25
२.१.२७ जातजातिअनुसार जिल्लाको जनसंख्या विवरण.....	25
२.१.२८ मातृभाषाअनुसार जिल्लाको जनसंख्या विवरण.....	27
२.१.२९ जन्माएको बच्चा संख्याका आधारमा आमाहरुको संख्या	28
२.१.३० अपाङ्गता सम्बन्धि विवरण	28
२.२ शैक्षिक तथ्याङ्क.....	28
२.२.१ साक्षरता	28
२.२.२ शैक्षिक प्रवृत्ति	28
२.२.३ शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण	29
स्थानीय तहअनुसार जिल्लामा विद्यार्थीहरुको विवरण	30
२.२.४ सुम्निमा पोलिटेक्निकल इन्स्टिच्युट, भोजपुर सम्बन्धि विवरण	31
२.३ खानेपानी तथा सरसफाइ.....	32
२.३.१ पिउने पानी तथा सरसफाइको अवस्था (आ.व. २०७३/२०७४ सम्मको)	32
२.४ मानव विकास र गरिवी	32
२.४.१ मानव विकास सुचांक सम्बन्धि विवरण	32
२.४.२ भोजपुर जिल्लाको गरिवी सम्बन्धि विवरण.....	32
२.४.३ भोजपुरमा इलाका अनुसार गरिवीको स्थिति	33
२.४.४ गरिब घरपरिवार पहिचान सर्वेक्षण, २०७० मा आधारित पीएमटी विधिद्वारा पहिचान भएका घरपरिवारको स्थानीय तहगत विवरण	33
खण्ड : ३	33
आर्थिक क्रियाकलाप तथा रोजगारी.....	33
३.१ निर्भरता दर	33

३.२ आर्थिक सक्रियता , रोजगारी तथा बेरोजगारी सम्बन्धी विवरण	33
३.३ रोजगार जनसंख्याको रोजगारीको स्थिति	34
३.४ आर्थिक क्रियाकलापमा संलग्न १० वर्ष वा सो माथिका जनसंख्या विवरण	34
३.५ वर्ष, उमेर, समुह र लिंग अनुसार आर्थिक क्रियाकलापमा संलग्न १० वर्ष वा माथिका जनसंख्याको विवरण	34
३.६ रोजगार क्षेत्र:.....	35
३.७ उत्पादन क्षेत्र र कूल ग्राहस्त उत्पादन (Production Area and GDP)	36
३.८ रोजगारीमा संलग्न भएकाहरूको पेशा/काम (Occupation)	37
३.९ स्थायी सम्पति र रोजगारीको संख्या अनुसार ठूलो उद्योगहरूको संख्या तथा रोजगारी सम्बन्धि विवरण	37
३.१० उद्योगहरूको दर्ता सम्बन्धि विवरण	37
३.११ घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयबाट तालिम लिएका सम्बन्धि विवरण	38
३.१२ सहकारी संस्था सम्बन्धी विवरण.....	38
३.१३ वित्तीय संस्था सम्बन्धि विवरण.....	39
३.१४ जिल्लाको औषत ज्यालदर (प्रतिदिन).....	39
खण्ड : ४.....	39
भौतिक पूर्वाधारहरू.....	39
४.१ यातायात सम्बन्धी विवरण (पालिकाको आधारमा)	39
४.२ सडक	40
४.३ जिल्लामा विद्युतीकरणको अवस्था	40
४.४ संचार सम्बन्धि विवरण (२०७४) पौष मसान्तसम्म	40
४.५ पत्रपत्रिका तथा एफ एम सम्बन्धी विवरण (२०७४).....	41
४.६ हुलाक कार्यालय सम्बन्धि विवरण	41
४.७ खेलकुद तथा मनोरञ्जन सम्बन्धि विवरण	41
४.८ जिल्लामा संचालित सिंचाइ आयोजनाहरू	41
खण्ड : ५	42
प्राकृतिक स्रोत तथा वातावरण	42
५.१ प्राकृतिक स्रोत तथा वातावरणको सामान्य विवरण.....	42
५.२ भू-उपयोग	42
५.३ जिल्लाको वनजंगल सम्बन्धी विवरण	43
५.४ इलाका वन कार्यालय सम्बन्धी विवरण-२०७४	43
५.५ जलाधार क्षेत्र तथा उपजलाधार क्षेत्रको विवरण - २०७४	43
५.६ प्रमुख ताल, झरना, नदी, खोला, निकुञ्ज, आरक्ष, हिमाल, पहाड सम्बन्धि विवरण	44
खण्ड : ६	45
कृषि सम्बन्धी विवरण	45
६.१ कृषि सम्बन्धी सामान्य तथ्याङ्क	45

खण्ड : ७.....	46
पशुपंक्षी.....	46
७.१ पशुपंक्षीजन्य उत्पादन (आ.व. २०७३/०७४ तेस्रो चौमासिक तथा वार्षिक).....	46
७.२ पशुपंक्षी सम्बन्धी विवरण(आ.व. २०७३/०७४ तेस्रो चौमासिक तथा वार्षिक).....	46
७.३ पशुपंक्षीको निकासीर पैठारी (आ.व. २०७३/७४ ते. चौमासिक तथा वार्षिक).....	47
७.४ पशुपंक्षीको पकेट क्षेत्र सम्बन्धी विवरण.....	47
खण्ड : ८.....	48
सार्वजनिक प्रशासन.....	48
८.१ जिल्लाका सरकारी र अन्य कार्यालयहरूको विवरण.....	48
खण्ड : ९.....	49
न्याय तथा कानून.....	49
९.१ लगत, फछ्यौट र बाँकी भएका मुद्दा सम्बन्धि विवरण (आ.व. २०७३/७४).....	49
खण्ड : १०.....	50
महिला तथा बालबालिका सम्बन्धि विवरण.....	50
१०.१ महिला तथा बालबालिका सम्बन्धि आधारभूत विवरण.....	50
खण्ड : ११.....	50
राजनैतिक दल र तिनीहरूको प्रतिनिधित्व.....	50
११.१ प्रदेश सभा तथा प्रतिनिधि सभा- २०७४ निर्वाचन मत परिणाम विवरण.....	50
११.२ प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र अनुसार मतदाता सम्बन्धी विवरण.....	50
खण्ड : १२.....	52
सरकारी खर्च.....	52
१२.१ जिल्लाका सरकारी कार्यालयहरूको बजेट सम्बन्धि विवरण.....	52
खण्ड : १३.....	53
विविध.....	53
१३.१ जग्गा रजिष्ट्रेशन सम्बन्धी विवरण.....	53
१३.२ स्थानीय तहका प्रतिनिधी, कार्यकारीको नाम र सम्पर्क.....	53
१३.३ भोजपुर जिल्लामा शान्ति सुरक्षाको अवस्था.....	53
१३.४ सुरक्षाकर्मी सम्बन्धी विवरण.....	54
सन्दर्भ सामग्री.....	55
अनुसूचीहरू.....	55
अनुसूची :-१.....	55
तथ्याङ्क कार्यालय, भोजपुर : एक परिचय.....	55
तथ्याङ्क कार्यालय भोजपुरको दरबन्दी तालिका.....	56
तथ्याङ्क कार्यालय भोजपुरमा हाल कार्यरत कर्मचारी विवरण.....	56

अनुसूची : २ तथ्याङ्कका लागि अनुरोध	57
अनुरोध	57

खण्ड : १

भोजपुर जिल्ला परिचय

१.१ ऐतिहासिक सन्दर्भ/पृष्ठभूमि

नेपालको सात प्रदेश मध्ये १ कोशी अञ्चलमा पर्ने यो मध्यपहाडी भेगको एक दुर्गम जिल्ला हो । धनकुटा लेगुवा हुदै खोटाङ्ग सडक खण्ड मार्गले छोएको, हाल केही स्थानीय तहहरु र सदरमुकाममा केन्द्रीय विद्युत प्रसारण लाइनको सुविधा भएको र यो जिल्लाको पूर्वमा संखुवासभा र धनकुटा जिल्ला, पश्चिममा खोटाङ, उत्तरमा सोलुखुम्बु र दक्षिणमा उदयपुर जिल्ला रहेको छ । नेपालको कुल क्षेत्रफलको १.०२ प्रतिशत भू-भाग ओगटेको यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल १५२२ वर्ग कि.मी. रहेको छ । समुद्र सतहको १५३ मी.देखि ४१५३ मी.को उचाईमा रहेको यो जिल्ला २६°५३' उत्तरदेखि २७°४६' उत्तरी अक्षांश र ८६°५३' पूर्वदेखि ८७°१७' पूर्वी देशान्तरसम्म फैलिएको छ । उत्तर-दक्षिण सरदर लम्बाइ ९३ कि.मी. र पूर्व-पश्चिम सरदर चौडाइ ३५ कि.मी. रही उत्तर दक्षिण फैलिएको यस जिल्लाको मध्य दक्षिण भाग केही फराकिलो छ ।

समुद्र सतहको ५ सय फिटदेखि १० हजार फिटसम्मको उचाइमा फैलिएर रहेको यस जिल्लाको भौगोलिक विविधताले गर्दा यहाँको हावापानी र प्राकृतिक वनस्पतिमा पनि विविधता पाइन्छ । यहाँ हिमाली हावापानीदेखि लिएर उष्ण मनसुनी हावापानीसम्म पाइन्छ । यहाँको माटो रातो र फुस्रो भएकोले जमिन प्राय सुख्खा नै देखिन्छ ।

यस जिल्लाको पूर्वी सिमानामा सप्तकोशी नदीको सहायक नदी अरुण र दक्षिणमा सुनकोशी नदी बगेका छन् भने पिखुवा, इर्खुवा, चिर्खुवा, छिन्तालुङ, बुवा, जुके, सिकतेल, कावा, नेवासुखे, घटे, बल्खु, खकुवा, बेहेरे, सिसुवा लगायतका प्रमुख खोलाहरु यस जिल्लामा बग्दछन् । उत्तरी भोजपुरको साल्पासिलिछो गाउँपालिकामा अवस्थित साल्पापोखरी यस जिल्लाको सबभन्दा ठूलो ताल हो भने पञ्चकन्या, हंसपोखरी, भविष्यवक्ता पोखरी (भोजपुरमा कुनै विघ्नवाधा आइपर्ने भएमा पोखरीको पानी रातो भई भविष्यवाणी हुन्थ्यो भन्ने किम्वदन्ती रहेको छ), च्याङ्ग्रे पोखरी आदि यहाँका प्रमुख पोखरीहरु हुन । त्यसैगरि चिर्खुवा खोलाको छाँगा यस जिल्लाको सबभन्दा ठूलो भरना हो ।

खनिज पदार्थको दृष्टिकोणले भोजपुर धनी जिल्ला हो । यहाँ फलाम, अभ्रख, तामा, बेरिल, टुरमालिन, कार्बनाइट आदि खनिज पदार्थ पाइन्छ । यहाँ फलाम र तामाका खानीहरू संचालन भएको हुँदा टकमारी गर्ने (डोली पैसा काट्ने) कार्य पनि हुन्थ्यो । वि.सं. १८७२ मा नेपाल सरकारबाट पैसा काट्ने टक्सार खुलाइएको थियो । यो काम भोजपुरको तत्कालीन खिँकामाछा (बाँडागाउँ) हालको टक्सार बजारमा टकमारी गर्ने काम हुन्थ्यो । त्यसैले उक्त स्थानको नाम हाल टक्सारले प्रचलित छ । यहाँको आरनबाट कृषि औजार र अन्य भाँडाकुँडा बनाउने काम हुन्थ्यो जो हाल चालू नै छ जसबाट यहाँको करुवा, खुकुरीले प्रसिद्धि कमाएको पनि छ । भोजपुरमा बनेको “भोजपुरे खुकुरी” ले स्वदेशमा मात्र नभई विदेशमा समेत प्रसिद्धि कमाएको छ । तर दुःखको कुरा हाल खानी उपयोग बन्द गरिएको र आवश्यक अध्ययन सर्वेक्षण, अनुसन्धानको कमी र यातायातको कठिनाइले गर्दा तत्कालीन प्रचलनमा आएका उद्योग खानी बन्द भएका छन् । सानातिना भाँडाकुँडा बनाउने उद्योगहरु पनि कच्चा पदार्थको अभाव र बजार व्यवस्थाको कमीले अन्यत्र सर्ने र बन्द हुने अवस्थामा पुगेका छन् । यहाँका रमणीय स्थलहरूमा टेम्के, सेल्मे, सुन्तले, दिङ्ला, मैयुङ डाँडा, सिलिचुङ, हतुवागढी, साल्पा पोखरी, हंसपोखरी, घोरेटार आदि हुन् । यी स्थानलाई पर्यटन केन्द्रको रूपमा विकास गर्न सके राष्ट्रिय आयमा वृद्धि हुनुको साथै पर्यटन व्यवसायमा समेत वृद्धि हुन जाने देखिएको छ ।

यस जिल्लाको पुरानो नाम -‘सिद्धपुर’ थियो । यस जिल्लाको प्रसिद्ध धार्मिक स्थल सिद्धकालीको नाउँबाट यसको नामकरण भएको हुन सक्दछ । पृथ्वीनारायण शाहले माझ किराँत विजय गर्दै आउँदा यस ठाउँलाई जितेपछि जितेको खुशीयालीमा ठूलो भोज खाएको र बाँकी रहेको भोज यही ठाँउमा पुरेर गएको हुनाले यसको नाम सिद्धपुरबाट ‘भोजपुर’ रहन गएको हो भन्ने किम्वदन्ती छ र अर्को भनाइ अनुसार पहिले यस जिल्लाको उच्च पहाडी क्षेत्रको जंगलमा भोजपत्रहरूको रुखहरू प्रशस्त पाइने हुनाले यसको नाम भोजपुर रहन गएको भन्ने पनि लोकोक्ति रहेको पाइन्छ ।

पाल्पाका राजा मुकुन्द सेनले पूर्वी नेपालको सम्पूर्ण भू-भागलाई जिती आफ्नो राज्य बनाएका थिए । पछि सो राज्य टुक्रिएर मकवानपुर, विजयपुर र चौदण्डीगढी गरी तीन राज्यमा विभाजित भयो । चौदण्डी राज्य माझ किराँत अर्थात् दूधकोशीदेखि अरुणसम्म र तराइमा सप्तकोशी र कमला नदीबीचको भू-भाग थियो । यसको सदरमुकाम चौदण्डीगढी भएता पनि पहाडी क्षेत्रमा शासन चलाउन सजिलोको लागि हतुवागढीमा अर्को शासनकेन्द्र

कायम गरिएको थियो जुन हाल यस जिल्लाको दक्षिणी क्षेत्र रानीवासमा पर्दछ। नेपालको एकीकरणपछि पूर्वी गौँडा धनकुटाबाट यो क्षेत्र प्रशासित भएपनि माझ किराँतको नामले पुकारिन्थ्यो। राणाकालीन समयमा पूर्व ४ नं. भोजपुर (माझ किराँत) एक प्रशासनिक एकाइ थियो। २०१९ सालमा प्रशासकीय क्षेत्र विभाजन गरेपश्चात् यो जिल्ला पहिले सगरमाथा, २०३२ सालदेखि कोशी अञ्चल र हाल १ नं. प्रदेश अन्तर्गत पर्दछ र यसको सदरमुकाम भोजपुर बजार हो। यो बजार बसेको ठाउँ चारैतिरबाट देखिने खुल्ला डाँडामा रहेको र प्राकृतिक, प्रशासनिक एवं सामरिक दृष्टिकोणले गढी र अड्डा बन्न उपयुक्त भएको, प्रसिद्ध धार्मिक स्थल सिद्धकाली देवीको मन्दिर बजारमाथि रहेको साथै तलतिर खिकामाछा (हाल टक्सार बजार) पनि बसोबासको दृष्टिकोणले उपयुक्त देखिएकोले उक्त स्थानहरू भोजपुरको सदरमुकामको रूपमा कायम भएको देखिन्छ।

यस जिल्लाको सामाजिक जनजीवन सरल, सजग पाइन्छ। यहाँका सम्पूर्ण बासिन्दाहरूमा पारस्परिक मेलमिलाप, सद्भाव र समझदारी कायम रहेको छ। दुई हजार वर्ष पहिलेदेखि नै यस ठाँउमा विभिन्न किराँत जातिहरूको बसोबास हुँदै आएकोले अहिले पनि किराँत जातिको बाहुल्यता रहेको छ। यो जाति बाहेक यहाँ क्षेत्री, तामाङ, नेवार, ब्राम्हण, मगर, गुरुङ, दमाई, कामी र सार्की आदिको बसोबास रहँदै आएको छ। अधिकांश किराँत जातिको बसोबास रहेको भएपनि हिन्दु धर्मको बाहुल्यता रहेको यस जिल्लामा किराँत धर्म मान्नेहरूको संख्या दोस्रो स्थानमा रहेको छ। त्यसैगरी बौद्ध, क्रिश्चियन, मुस्लिम र अन्य धर्मावलम्बीहरू समेत यस जिल्लामा बसोबास गर्दै आएको भए तापनि धार्मिक सहिष्णुता कायम नै रहेको छ।

शैक्षिक विकासको दृष्टिकोणले भोजपुर जिल्ला अन्य जिल्लाको तुलनामा अग्रणी स्थानमा रहेको छ। वि.सं. १९३२ सालमा दिङ्लाका आवाल ब्रम्हाचारी वालागुरु षडानन्दले संस्कृत पाठशालाको स्थापना गरे जुन नेपालको इतिहासमा जनस्तरबाट स्थापना भएको पहिलो पाठशाला हो। यस पाठशालाले भोजपुरको शैक्षिक विकासमा ठूलो योगदान पुऱ्याएको छ। हाल यो पाठशाला षडानन्द मा.वि.को नामले सञ्चालन भइरहेको छ। त्यसैगरी वि.सं. १९९८ सालमा भोजपुरको गोगनेमा विद्येश्वर संस्कृत पाठशालाको स्थापना भएको थियो। त्यसैताका टक्सार, फालिकोट आदि ठाउँमा पनि संस्कृत पाठशालाहरू स्थापना भएका थिए भने सित्तेल, बतासे, कटुन्जेका ज्योतिदीप शिक्षा केन्द्रहरूले प्रसिद्धि कमाएका थिए। वि.सं. २००७ सालपछि भोजपुरमा प्रशस्तै शिक्षा केन्द्रहरू खुलेको पाइन्छ।

१.२ भौगोलिक अवस्था

सि.नं.	विवरण	मान	कैफियत
१.	अक्षांश	२६°५३'- २७°४६'	उत्तर
	देशान्तर	८६°५३'- ८७°१७'	पूर्व
२.	सिमाना		
	पूर्वमा	धनकुटा र संखुवासभा	
	पश्चिममा	सोलुखुम्बु र खोटाङ	
	उत्तरमा	सोलुखुम्बु र संखुवासभा	
	दक्षिणमा	उदयपुर	
३.	क्षेत्रफल	१५२२ वर्ग कि.मी.	
४.	औसत लम्बाइ	९३ कि.मि.	उत्तर- दक्षिण
५.	औसत चौडाइ	३५ कि.मी.	पूर्व- पश्चिम
६.	भौगोलिक विभाजन	मध्य पहाडी क्षेत्र	
७.	उचाइ		
	सबभन्दा अग्लो स्थान	सिलिचुङ (४१५३ मी.)	
	सबभन्दा होचो स्थान	हसनपुर (हतुवागढी-९) (१५३ मी.)	
	सदरमुकाम	भोजपुर (१५४० मी.)	

१.३ हावापानी

जलवायु	: समशीतोष्ण
तापक्रम	: अधिकतम ३२.२ डिग्री से. र न्यूनतम ०.१ डिग्री से.
वार्षिक वर्षा	: १००५.९ मि.मी. देखि २१२३.१ मि.मी
औसत सरदर वार्षिक वर्षा	: १२०८ मि. मी
सर्पेक्षित आद्रता	: वर्षायाममा ९०% र हिउँद याममा ५०% देखि ७०% सम्म

१.४ धार्मिक/सांस्कृतिक संरचना/सम्पदा

प्रमुख मेलाहरु

- ◆ राम नवमी - दिङ्ला, तिम्मा
- ◆ डबली - भोजपुर
- ◆ बाला चतुर्दशी- दिङ्ला, टेम्के, तिम्मा
- ◆ कृष्ण अष्टमी- टक्सार

पर्यटकीय तथा धार्मिक स्थलहरु

- ◆ दिङ्ला बजार- मुलपानी, केउरेनीपानी, तुङ्गेछा
- ◆ गोलमा राजा गोलमा रानी चट्टान क्षेत्र- वैकुण्ठे
- ◆ षडानन्द मा.वि. (नेपालको दोश्रो विधालय)-दिङ्ला
- ◆ नेपालको पहिलो बौद्ध विहार- टक्सार
- ◆ हतुवा गढी - रानीवास (घोरेटार)
- ◆ नाग छाँगा- वैकुण्ठे
- ◆ पशुपति मन्दिर- तिम्मा
- ◆ राम जानकी मन्दिर- दिङ्ला
- ◆ वेहेश्वर मन्दिर- भुल्क
- ◆ सिलिचुङ डाँडा- दोभाने
- ◆ सिद्धकाली गुफा - भोजपुर
- ◆ टक्सार बजार- टक्सार
- ◆ साल्पा पोखरी- दोभाने
- ◆ सिद्धकाली मन्दिर- भोजपुर
- ◆ मैयुँ डाडा- तिम्मा
- ◆ टेम्के डाँडा- नागी
- ◆ च्याङ्ग्रे पोखरी- च्याङ्ग्रे
- ◆ कालिका देवि पखुवा - ओखे
- ◆ हाँस पोखरी- तिम्मा

१.५ परम्परागत नाच एवं जात्रा/पर्वहरुको विवरण

सि. नं.	जात्रा/पर्वको नाम	मनाउने जाति	विशेष रूपमा मनाउने स्थान	मनाउने समय
१	साकेवा पर्व (चण्डी नाच)	राई	भोजपुर सदरमुकाम, जिल्लाका उत्तरी, दक्षिणी र पश्चिमी भाग	वैशाख पुर्णिमा (वैशाख/जेष्ठमा)
२	डम्फु नाच (ल्होसार, बुद्ध जयन्ती)	तामाङ्ग	बोखिम, किमालुंग, मानेभव्याङ्ग, हेलौछा	माघ, वैशाख र जेष्ठमा
३	शोर्पा नाच (ल्होसार)	शोर्पा	किमालुंग, हेलौछा, साङ्गपाङ्ग र बोया	माघ र फाल्गुण
४	लाखे नाच (गाइ जात्रा)	नेवार	भोजपुर, टक्सार, दावाँ, चम्पे, याङ्गपाङ्ग	श्रावण वा भाद्रमा
५	ठाकठुके, मारुनी नाच	मगर	चम्पे, धोदलेखानी	तिहार वा मंसिरमा
६	थामी नाच	थामी	चम्पे, याङ्गपाङ्ग	मार्ग (मंसिर) मा

१.६ सामाजिक संरचना(रा.ज.ग.२०६८)

प्रमुख पाँच जात/जातिको जनसंख्या प्रतिशत

	राई	क्षेत्री	तामाङ्ग	नेवार	कामी
३८.४९		१९.४६	९.३७	८.११	४.७५

१.१ प्रमुख पाँच भाषा बोल्नेको जनसंख्या प्रतिशत

नेपाली	वान्तवा	तामाङ	मगर	शेर्पा
५८.५६	३०.३१	५.३२	३.२५	१.१७

१.२ प्रमुख धर्म मान्नेहरुको जनसंख्या प्रतिशत

हिन्दु	किराँत	बौद्ध	क्रिश्चियन	अन्य
५६.४२	२९.८८	१२.६७	०.६०	०.३३

१.७ भोजपुरको जनसंख्या सम्बन्धी विवरण (रा.ज.ग.२०६८)

जम्मा जनसंख्या : १,८२,४५९

महिला : ९६,४०६

पुरुष : ८६,०५३

संस्थागत : १८३

अनुपस्थित जनसंख्या : १४,८६३

घरपरिवार संख्या : ३९,४१९

नेपालको जनसंख्यामा जिल्लाको अंश : ०.६९%

अनुपस्थित घरपरिवार संख्या : ११,५५९

औषत परिवार सदस्य संख्या : ४.६३

पुरुष महिला अनुपात/ लैङ्गिक अनुपात : ८९.३

साक्षर जनसंख्या प्रतिशत : ६९.४९

जनघनत्व (प्रति व.कि.मी.) : १२१ जना

५ वर्षमुनिको जनसंख्या : १७,८२७ (९.७७%)

७५ वर्ष र सो माथिको जनसंख्या : ४,७११ (२.५८%)

महिला घरमुल भएको परिवार प्रतिशत : २७.३९ %

वालवालिका (उमेर ०-१४वर्ष): ६३३९१ (३४.७४%)

वृद्धवृद्धा (उमेर ६० वर्षभन्दा माथि): १८,५७९ (१०.१७%)

अपाङ्गता भएको संख्या: ४६१८ (२.५३%)

आश्रित जनसंख्या : ४४.९१%

कुल आश्रित अनुपात : ८१.५७

वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर : -०.०७%

१.८ प्रशासनिक/राजनैतिक विभाजन

गाउँपालिका संख्या : ७

नगरपालिका संख्या : २

जम्मा वडा संख्या : ८१

प्रतिनिधिसभा निर्वाचन क्षेत्र : १

प्रदेशसभा निर्वाचन क्षेत्र : २

१.९ भोजपुर जिल्लाको पुनरसंरचान अधि र पछिको अवस्था

क्र. सं.	गाउँपालिका/नगरपालिका	वडा नं.	साविक गाविस/नपा	साविक वडा
१.	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	१	कुलुङ	१, २, ३, ४
		२	कुलुङ	५, ६, ७, ८, ९
		३	चौकीडाँडा	१-९
		४	खाटम्मा	१-९

		५	दोभाने	५, ६, ७, ८, ९		
		६	दोभाने	१, २, ३, ४		
२.	षडानन्द नपा	१	नेपालेडाँडा	१-९		
		२	कुदाकाउले	१-९		
		३	षडानन्द नगरपालिका ☞ ९ साविक खार्तम्छा २, ३, ४ र ९ ☞ १० साविक खार्तम्छा १, ५, ६, ७ र ८	९ र १०		
		४	षडानन्द नगरपालिका ☞ साविक मुलपानी १, ३, ४, ६, ७, ८ र ९	१		
		५	षडानन्द नगरपालिका ☞ साविक मुलपानी २ र ५	२		
		६	षडानन्द नगरपालिका ☞ साविक केउरेनीपानी ३, ४, ५, ८ र ९	४		
		७	षडानन्द नगरपालिका ☞ साविक केउरेनीपानी १, २, ६ र ७	३		
		८	षडानन्द नगरपालिका ☞ ५ साविक तुङ्गेछा १, ७, ८ र ९ ☞ ६ साविक तुङ्गेछा २, ३, ४, ५ र ६	५, ६		
		९	षडानन्द नगरपालिका ☞ ७ साविक किमालुङ १, २, ३ र ६ ☞ ८ साविक किमालुङ ४, ५, ७, ८ र ९	७, ८		
		१०	साङपाङ	१-९		
		११	देउराली	१, ३, ४, ६, ८		
		१२	देउराली	२, ५, ७ र ९		
		१३	बोया	५, ६, ७ र ९		
		१४	बोया	१, २, ३, ४, ८		
		३.	अरुण गाउँपालिका	१	याङपाङ	१-९
				२	चम्पे	१-९
				३	प्याउली	१-९
४	चरम्बी			१-९		
५	याकु			४ बाहेक सबै		
६	जरायोटा			५, ७ बाहेक सबै		
७	जरायोटा			५ र ७		
८	याकु			४		
४	पौवादुङ्मा गाउँपालिका	१	श्यामशिला	१-९		
		२	तिवारीभञ्ज्याङ	१-९		
		३	च्याङ्गे	१-९		
		४	बास्तिम	१-९		
		५	सानोदुम्मा	१-९		
		६	ठूलोदुम्मा	१-९		
५	भोजपुर नगरपालिका	१	हेलौछा	६, ७, ८, ९		
		२	हेलौछा	१-५		
		३	गुप्तेश्वर	१-९		
		४	सिद्धेश्वर	१-९		
		५	भोजपुर नगरपालिका ☞ ३ साविक बोखिम १, ५, ६, ७ र ९ ☞ ४ साविक बोखिम २, ३, ४, ८ र ८	३ र ४		

		६	भोजपुर नगरपालिका ☞ साविक भोजपुर १ र २	८
		७	भोजपुर नगरपालिका ☞ साविक भोजपुर ३ र ५	७
		८	भोजपुर नगरपालिका ☞ साविक भोजपुर ६, ७ र ८	६
		९	भोजपुर नगरपालिका ☞ साविक भोजपुर ४ र ९	५
		१०	भोजपुर नगरपालिका ☞ १ साविक भैंसीपंखा ६, ७, ८ र ९ ☞ २ साविक भैंसीपंखा १, २, ३, ४ र ५	१ र २
		११	आम्तेक	१-९
		१२	भोजपुर नगरपालिका ☞ ९ साविक टक्सार १ देखि ४ ☞ १० साविक टक्सार ५ देखि ७ ☞ ११ साविक टक्सार ८ र ९	९, १०, ११
		६	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका	१
२	छिनामखु			१-९
३	अन्नपूर्ण			१-९
४	नागी			१-९
५	खावा			१-९
६	कोट			५, ७, ८, ९
७	कोट			१, २, ३, ४, ६
८	गोगने			१-९
९	लेखर्क			१-९
७	रामप्रसाद गाउँपालिका	१	ओखे	१-९
		२	धोदलेखानी	१-९
		३	भुल्के	१-९
		४	दलगाउँ	१-९
		५	मानेभञ्ज्याङ	१-९
		६	वैकुण्ठे	१-९
		७	वासिखोरा	१, २, ३, ५, ८
		८	वासिखोरा	४, ६, ७ र ९
		९	वासिखोरा	१, ७, ८, ९
८	हतुवागढी गाउँपालिका	१	रानीबास	१, ७, ८, ९
		२	रानीबास	२, ३, ४, ५, ६
		३	सिन्द्राङ	१-९
		४	खैराङ	१-९
		५	होमताङ	४-८
		६	होमताङ	१, २, ३, ९
		७	पात्लेपानी	५-९
		८	पात्लेपानी	१-४
		९	हसनपुर	१-९
९	आमचोक गाउँपालिका	१	वाशिङ्गथर्पु	१-९
		२	युँ	१-९
		३	थिदिंखा	१-९
		४	बालांखा	१-९
		५	पावला	१-९

	६	देवानटार	१,६,७,८,९
	७	देवानटार	२-५
	८	दुम्माना	७, ८, ९
	९	दुम्माना	१-६
	१०	पाङ्चा	१-९

१.१० मानव विकास सुचाङ्क

क्षेत्र	नेपाल	पूर्वाञ्चल	पूर्वी पहाड	भोजपुर
मानव विकास सुचाङ्क	०.४९	०.४९	०.५०	०.४८

स्रोत : नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन, २०१४

१.११ प्राकृतिक सम्पदा

प्रमुख ताल तथा पोखरी : साल्पा पोखरी, हाँस पोखरी, मल्वा पोखरी, शिरवानी पोखरी

प्रमुख भरनाहरु : छाँगे भरना, तक्मे भरना

प्रमुख नदीहरु/खोलाहरु : अरुण नदी, पिखुवा खोला, इर्खुवा खोला, चिखूर्वा खोला, सित्केल खोला, खकुवा खोला, हिङ्खुवा खोला

प्रमुख हिमाल/पहाड/डाँडा : सिलिचुड चुचुरा, कुलुपोङ्खो डाँडा, लाउरे डाँडा, मैयुङ लेक, कुलुपोङ्खो भञ्ज्याङ, टेम्के डाँडा, सेल्मे डाँडा, युँ डाँडा, चखेवा भञ्ज्याङ, तावा भञ्ज्याङ, बौद्ध भञ्ज्याङ

१.१२ आर्थिक अवस्था (रा.ज.ग २०६८)

आर्थिक रूपले सक्रिय भएको जनसंख्या (प्रतिशत) : ६८.१९

अक्सर सक्रियता दर (प्रतिशत): ८५.९१

रोजगार प्रतिशत : ८५.४४

१.१३ प्रमुख पेशा (रा.ज.ग २०६८)

☞ कृषि : ६०.४५ %

☞ गैह्र कृषि : ३९.५५%

☞ कुल कृषियोग्य जमिन : २९,७७५.८ हेक्टर

☞ कुल कृषियोग्य जमिनमध्ये सिंचित क्षेत्र : ५४.८५ %

प्रमुख बाली तथा क्षेत्रफल

बाली	धान	गहुँ	मकै	कोदो
क्षेत्रफल	११,९१३.१	७४७.२	१३,२२६.८	६,४२४.१

१.१४ स्वास्थ्य संस्था

विवरण	संख्या	विवरण	संख्या
जिल्ला अस्पताल	१	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र अन्तर्गतका शाखा कार्यालयहरु	३
प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	३	दन्त क्लिनिक	२
स्वास्थ्य चौकी	६०	निजि अस्पताल	१
शहरी स्वास्थ्यक्लिनिक	२	बर्थिङ सेन्टर	२५
खोप केन्द्र	१९६	सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	१
महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका	५६७		

स्रोत : जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, भोजपुर

१.१५ धार्मिक, पर्यटकीय तथा व्यापारिक महत्वका स्थानहरु

क. प्रमुख धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्र : सिद्धकाली देवी, ट्याम्के, सेल्मे, सुन्तले,
दिङ्ला, मैयुँड डाँडा, हतुवा गढी,
साल्पापोखरी, हंसपोखरी र घारेटार आदि ।

ख. व्यापारिक महत्वका स्थानहरु : भोजपुर बजार, दिङ्ला बजार, घोरेटार, दाँवा बजार,
च्याङ्ग्रे बजार, मानेडाँडा, चम्पे बजार र कोटआदि ।

खण्ड : २

सामाजिक सूचकहरु

२.१ जनसांख्यिक सुचक

२.१.१ व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धि विवरण

जन्म			मृत्यु			बसाइसराइ		सम्बन्ध विच्छेद	विवाह
जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	आएको	गएको		
५,३१९	२६५२	२६६७	७६३	२८५	४७८	२६२	१८१४	४	१४८५

स्रोत : भोजपुर जिल्लाको पार्श्वचित्र-२०७४

२.१.२ भोजपुर जिल्लाको स्थानीय तह अनुरूपको जनसंख्या विवरण

Palika:- Aamchowk Gaunpalika				
Ward No.	Household	Population		
		Total	Male	Female
1	345	1,613	743	870
2	363	1,807	870	937
3	429	2,084	1,018	1,066
4	354	1,696	818	878
5	238	1,341	659	682

6	369	1,774	864	910
7	276	1,441	714	727
8	316	1,808	838	970
9	504	2,699	1,306	1,393
10	483	2,457	1,178	1,279
Total	3,677	18,720	9,008	9,712
Palika:- Arun Gaunpalika				
Ward No.	Household	Population		
		Total	Male	Female
1	654	3,019	1,378	1,641
2	599	2,901	1,351	1,550
3	554	2,404	1,098	1,306
4	620	2,799	1,300	1,499
5	529	2,616	1,186	1,430
6	631	2,918	1,330	1,588
7	195	1,030	484	546
Total	3,782	17,687	8,127	9,560
Palika:- Bhojpur Municipality				
Ward No.	Household	Population		
		Total	Male	Female
1	330	1,500	679	821
2	422	2,211	1,090	1,121
3	417	1,914	877	1,037
4	601	2,842	1,329	1,513
5	664	2,882	1,341	1,541
6	408	1,710	769	941
7	862	2,805	1,380	1,425
8	311	1,160	532	628
9	489	1,771	843	928
10	535	2,424	1,145	1,279
11	575	2,635	1,187	1,448
12	824	3,350	1,512	1,838
Total	6,438	27,204	12,684	14,520
Palika:- Hatuwagadhi Gaunpalika				
Ward No.	Household	Population		
		Total	Male	Female
1	606	2,743	1,295	1,448
2	621	2,846	1,316	1,530
3	259	1,046	508	538
4	567	2,731	1,255	1,476
5	560	2,405	1,069	1,336
6	715	2,960	1,378	1,582
7	388	1,767	837	930
8	326	1,476	659	817
9	537	2,430	1,165	1,265
Total	4,579	20,404	9,482	10,922
Palika:- Pauwa Dunma Gaunpalika				
Ward No.	Household	Population		
		Total	Male	Female
1	574	2,458	1,115	1,343
2	553	2,999	1,465	1,534

3	630	3,039	1,370	1,669
4	543	2,485	1,153	1,332
5	499	2,364	1,079	1,285
6	481	2,049	936	1,113
Total	3,280	15,394	7,118	8,276
Palika:- Ramprasad Rai Gaunpalika				
Ward No.	Household	Population		
		Total	Male	Female
1	564	2,615	1,186	1,429
2	400	1,792	832	960
3	516	2,424	1,127	1,297
4	585	2,561	1,198	1,363
5	522	2,671	1,287	1,384
6	581	2,731	1,235	1,496
7	496	2,383	1,127	1,256
8	352	1,711	785	926
Total	4,016	18,888	8,777	10,111
Palika:- Salpa Silichho Gaunpalika				
Ward No.	Household	Population		
		Total	Male	Female
1	445	2,004	993	1,011
2	429	2,009	949	1,060
3	466	2,075	982	1,093
4	413	2,142	1,041	1,101
5	536	2,476	1,169	1,307
6	439	2,405	1,131	1,274
Total	2,728	13,111	6,265	6,846
Palika:- Shadananda Municipality				
Ward No.	Household	Population		
		Total	Male	Female
1	769	3,476	1,649	1,827
2	505	2,461	1,180	1,281
3	325	1,589	754	835
4	421	1,873	902	971
5	423	1,952	916	1,036
6	488	2,119	1,006	1,113
7	385	1,834	876	958
8	489	2,240	1,056	1,184
9	318	1,665	782	883
10	756	3,408	1,564	1,844
11	608	2,736	1,283	1,453
12	554	2,571	1,188	1,383
13	396	1,879	892	987
14	395	1,803	877	926
Total	6,832	31,606	14,925	16,681
Palika:- Tyamke Maiyum Gaunpalika				
Ward No.	Household	Population		
		Total	Male	Female
1	552	2,538	1,225	1,313
2	611	2,624	1,224	1,400
3	327	1,545	728	817

4	262	1,194	539	655
5	447	1,964	894	1,070
6	374	1,607	760	847
7	489	2,074	946	1,128
8	467	2,109	967	1,142
9	532	2,556	1,200	1,356
Total	4,061	18,211	8,483	9,728

२.१.३ तीन दशकको भोजपुरको जनसंख्या

जनगणना वर्ष	परिवार संख्या	जनसंख्या		
		जम्मा	पुरुष	महिला
२०४८	३६,७५८	१,९८,१८४	९५,०३७	१,०३,१४७
२०५८	३९,४८१	२,०३,०१८	९७,७६२	१,०५,२५६
२०६८	३९,४९९	१,८२,४५९	८६,०५३	९६,४०६

२.१.४ घरको स्वामित्वअनुसार घरपरिवार संख्या

क्षेत्र	जम्मा	घरपरिवारको स्वामित्व			
		आफ्नै	भाडामा	संस्थागत	अन्य
नेपाल	५,४२३,२९७	४६,२३,६५३	६,९४,७०१	३४,३१३	७०,६३०
भोजपुर	३९,३९३	३६,०५७	२,१२८	१८३	१,०२५

२.१.५ घरको बनौट अनुसार घरपरिवार संख्या

क्षेत्र	जम्मा परिवार संख्या	घर बनौटको प्रकार					उल्लेख नभएको
		माटोले जडित ईटा वा ढुंगाले बनेको	सिमेन्टले जडित ईटा वा ढुंगाले बनेको	ढलान पिलर भएको	काठ पिलर भएको	अन्य	
नेपाल	५,४२३,२९७	२,३९७,४४१	९५२,७०२	५३९,००४	१,३५०,१५१	१२६,२८१	५७,७१८
भोजपुर	३९,३९३	३६,२०७	१३०	१५	२,७५२	२०८	८१

२.१.६ घरको बाहिरी भित्ताको बनौट अनुसार घरपरिवार संख्या

क्षेत्र	जम्मा	बाहिरी भित्ताको प्रकार						उल्लेख नभएको
		माटोले जडित ईटा वा ढुंगाले बनेको	सिमेन्टले जडित ईटा वा ढुंगाले बनेको	काठ वा प्लाइले बनेको	बासले बनेको	काचो ईटाले बनेको	अन्य	
नेपाल	५,४२३,२९७	२,२४४,११२	१,५५८,८२३	२८७,८५९	१,०९६,९८८	६१,३१७	११२,६९४	६१,५०४
पूर्वाञ्चल	१,२३०,७४३	३२९,६६६	२६७,८४६	८०,१३६	५२८,०८८	२,४६४	११,७४३	१०,८००
भोजपुर	३९,३९३	३५,१७५	२११	२८०	२,९३८	६३३	६९	८७

२.१.७ घरको छाना अनुसार घरपरिवार संख्या

क्षेत्र	जम्मा	घरको छाना							उल्लेख नभएको
		पराल	जम्मा	टाइल वा खपडा	ढलान	काठ वा प्लाइ	माटोको लेदो	अन्य	
नेपाल	५,४२३,२९७	१,०३२,२८२	१,५३२,८०४	१,४४६,९९८	१,२१९,०६०	४४,०६९	५९,०२९	२२,७०३	६६,३५२
पूर्वाञ्चल	१,२३०,७४३	४०८,४४३	५४२,०४३	१०५,२०८	१४१,६५६	१२,५४२	२४९	९,४०८	११,१९४
भोजपुर	३९,३९३	३०,५२१	५,८५३	२,०२६	६२	५८०	६	२५२	९३

२.१.८ पानीको स्रोत अनुसार घरपरिवार संख्या

क्षेत्र	जम्मा	पानीको स्रोत							
		धारा	कल वा हाते पम्प	छोपिएको इनार वा	खुला इनार वा कुँवा	Spout water	नदी वा खोला	अन्य	उल्लेख नभएको
नेपाल	५,४२३,२९७	१,०३२,२८२	१,५३२,८०४	१,४४६,९९८	१,२१९,०६०	४४,०६९	५९,०२९	२२,७०३	६६,३५२
पूर्वाञ्चल	१,२३०,७४३	४०८,४४३	५४२,०४३	१०५,२०८	१४१,६५६	१२,५४२	२४९	९,४०८	११,१९४
भोजपुर	३९,३९३	३०,५२१	५,८५३	२,०२६	६२	५८०	६	२५२	९३

	कुँवा								
नेपाल	५४,२३,२९७	२५,९९,३७९	९९,०४,९६५	९,३२,८७०	२,५५,६५८	३,९९,३९४	६०,५८०	९,३२,५५९	३३,९००
पूर्वाञ्चल	९२,३०,७४३	४,४४,७७९	६,५०,५२६	९०,२५४	५५,८९८	४३,६०४	८,४३९	९०,७९८	६,६९३
भोजपुर	३९,३९३	२६,९३७	७५	९६८	४,०३२	६,८६२	३९३	८०	४६

२.१.९ घरपरिवारले खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गर्ने इन्धन

क्षेत्र	जम्मा	खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गर्ने इन्धन							उल्लेख नभएको
		काठ वा दाउरा	मट्टीतेल	एल.पी.ग्यास	गाइभैसीको गोबर	बायो ग्यास	विद्युत	अन्य	
नेपाल	५४,२३,२९७	३,४७०,२२४	५५,६९०	९,९९,६६२	५६३,९२६	९३९,५९६	४,५२३	२२,५८३	३४,९७३
पूर्वाञ्चल	९२,३०,७४३	७४९,३९९	९२,२५९	९६७,०८३	२५५,२०५	३९,३९०	९,५८७	७,०९९	६,८७७
भोजपुर	३९,३९३	३८,२९९	९७८	४९९	९५३	७९	५	९५५	४९

२.१.१० घरपरिवारले अक्सर प्रयोग गर्ने प्रकाशको स्रोत

क्षेत्र	जम्मा	अक्सर प्रयोग गर्ने प्रकाशको स्रोत					उल्लेख नभएको
		विद्युत	मट्टीतेल	बायो ग्यास	सोलार	अन्य	
नेपाल	५४,२३,२९७	३६,४७,७४६	९,९९,५९०	९५,२६४	४,०३,५०४	३,३०,९७०	३५,९०३
पूर्वाञ्चल	९२,३०,७४३	७,८२,८५२	३,९७,८०९	४,५७४	८९,३३०	२९,३०६	६,८७२
भोजपुर	३९,३९३	५,८४४	९०,६३९	२२२	९६,५९६	६,०४३	४९

२.१.११ शौचालयको प्रकार अनुसार घरपरिवार संख्या

क्षेत्र	जम्मा	शौचालय नभएको	प्रयोग भएको शौचालयको प्रकार			उल्लेख नभएको
			Flush toilet (public sewerage)	Flush toilet (septic tank)	साधारण	
नेपाल	५४,२३,२९७	२,०६९,८९२	४४८,३५९	९,८९४,२९३	९,०५५,८६२	३४,९७९
पूर्वाञ्चल	९२,३०,७४३	४८९,९५३	९८,८२२	३५९,६५३	३६४,३००	६,८७५
भोजपुर	३९,३९३	९४,९५४	९५५	४,९६४	२०,०७९	४९

२.१.१२ घरपरिवारमा भएका सुविधा सम्बन्धि विवरण

क्षेत्र	जम्मा	कुनैपनि सुविधा नभएका	कम्पिमा एउटा सुविधा भएका	घरपरिवारमा भएका सुविधा										उल्लेख नभएको		
				रेडियो	टि.भी.	केबल टि.भी.	कम्प्युटर	इन्टरनेट	टेलिफोन	मोबाइल	गाडी	मोटरसाइकल	साइकल		अन्य साधन	रेफ्रिजेरेटर
नेपाल	५४,२३,२९७	७,४२,३४०	४५,८५,७०९	२७,५६,३२५	९९,७६,६०३	९०,४८,३४८	३,९५,०३४	९,८०,७४६	३,९९,६९९	३५,०४,९२९	८५,९३५	५,९९,५७०	९७,५६,२४३	३७,०२३	३,८८,४९०	९५,२४८
भोजपुर	३९,३९३	८,९९४	२९,९८२	२४,३२६	३,५६३	४३६	२९३	९७७	९,०९७	२९,४२२	२९	५८	४७	९८	२९	४९७

२.१.१३ महिलाको स्वामित्वमा स्थायी सम्पति भएका घरपरिवार संख्या

क्षेत्र	जम्मा	महिलाको स्वामित्वमाथि			उल्लेख नभएको
		जग्गा र घर दुवै	जग्गामात्र	जग्गा र घर कुनैमा पनि नभएको	
नेपाल	५४,२३,२९७	५,८०,७५७	४,८८,३९४	४३,९०,५६०	४३,६६६
पूर्वाञ्चल	९२,३०,७४३	९,५५,९४०	९,५६,५३६	९,०९,७८०	९,२८७
भोजपुर	३९,३९३	३,९३४	४,३८६	३०,९२५	९४८

२.१.१४ अनुपस्थित घरपरिवार संख्या र जनसंख्या

क्षेत्र	जम्मा	अनुपस्थित घरपरिवार संख्या	अनुपस्थित जनसंख्या			उल्लेख नभएको
			जम्मा	पुरुष	महिला	
नेपाल	५४,२३,२९७	१३,७८,६७८	१९,२९,४९४	१६,८४,०२९	२,३७,४००	६५
पूर्वाञ्चल	१२,३०,७४३	३,३३,०९६	४,२९,८७०	३,८८,६९९	४१,२३२	१९
भोजपुर	३९,३९३	११,५५९	१४,८६३	१३,८२२	१,०४१	०

२.१.१५ घरपरिवार, जनसंख्या, क्षेत्रफल र जनघनत्व

क्षेत्र	घरपरिवार संख्या	जनसंख्या			क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	औसत परिवार संख्या	लैंगिक अनुपात	जनघनत्व
		जम्मा	पुरुष	महिला				
नेपाल	५४,२७,३०२	२,६४,९४,५०४	१,२८,४९,०४१	१,३६,४५,४६३	१,४७,१८१	४.८८	९४.९६	१८०
पूर्वाञ्चल	१२,३१,५०५	५८,९९,५५५	२७,९०,४८३	३०,९९,०७२	२८,४५६	४.७२	९२.३७	२०४
भोजपुर	३९,४९९	१,८२,४५९	८६,०५३	९६,४०६	१,५०७	४.६३	८९.२६	१२१

२.१.१६ परिवारमा भएका सदस्य संख्याका आधारमा घरपरिवार संख्या

क्षेत्र	जम्मा	सदस्य संख्याका आधारमा घरपरिवार संख्या								
		१ जना	२ जना	३ जना	४ जना	५ जना	६ जना	७ जना	८ जना	९ वा सोभन्दा बढी
नेपाल	५४,२७,३०२	२५५,९२५	५६७,७०६	८,०५,००८	१०,८०,८५८	९६६,०५१	७,३३,९०४	३,९३,४७७	२,३९,२४२	३,८६,७३१
पूर्वाञ्चल	१२,३१,५०५	५९,९९६	१२६,८०३	१,९०,९२८	२,६०,८४४	२३२,५८०	१,६९,९५१	८५,६८२	४९,०३२	६५,२८९
भोजपुर	३९,४९९	२,५८९	४,२६९	५,७३८	७,२२७	७,९०२	५,७५७	३,९६०	१,८२६	१,७५१

२.१.१७ घरमूलीको लिङ्ग र उमेर समुह अनुसार घरपरिवार संख्या

क्षेत्र	जम्मा	घरमूलीको उमेर समुह							७० वर्ष वा सो भन्दा बढी
		१०-१४	१५-१९	२०-२९	३०-३९	४०-४९	५०-५९	६०-६९	
नेपाल									
जम्मा	५,४२७,३०२	७,४०३	६६,३२५	७७८,४२६	१,२८५,५००	१,२५९,७७७	९७२,७७३	६९५,९६०	३६९,९३८
पुरुष	४,०३०,६१०	४,७७७	४०,३२१	४५८,७३०	८९०,३२९	९९५,०९३	८०७,५८६	५४८,९४९	२८५,७०५
महिला	१,३९६,६९२	२,६२६	२६,००४	३१९,६९६	३९५,१७१	२६६,७६४	१६५,१८७	१४७,०११	८४,२३३
भोजपुर									
जम्मा	३९,४९९	४९	३३१	४,२७४	७,९८८	९,०३१	८,३७४	६,०८९	४,०९१
पुरुष	२८,६२३	२३	१८३	२,३४५	४,९४२	६,९९२	६,६०७	४,५०४	३,०२७
महिला	१०,७९६	२६	१४८	१,९२९	२,२४६	२,०३९	१,७६७	१,५७७	१,०६४

२.१.१८ पाँच वर्ष उमेर समुह अनुसार भोजपुरको जनसंख्या

उमेर समुह	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
सर्वै उमेर समुह	१,८२,४५९	१००.००	८६,०५३	१००.००	९६,४०६	१००.००
०२-०४	१७,८२७	९.७७	९,०८२	१०.५५	८,७४५	९.०७
०५-०९	२९,६६४	१६.२७	१०,९२२	१२.६९	१०,७४२	११.१४
१०-१४	२३,९००	१३.१०	११,९४७	१३.८८	११,९५३	१२.४०
१५-१९	२२,९२२	१२.५६	१०,५२२	१२.२३	११,४००	१२.११
२०-२४	१४,४०८	७.९०	५,६१८	६.५३	८,७९०	९.१२
२५-२९	११,६२९	६.३७	४,७९१	५.४७	६,८३८	७.१८
३०-३४	९,३९१	५.१०	४,०५५	४.७१	५,३३६	५.४५
३५-३९	९,२०५	५.०५	४,००८	४.६६	५,१९७	५.३९
४०-४४	९,४५२	५.१८	४,२४८	४.९४	५,२०४	५.४०
४५-४९	९,१५८	५.०२	४,२६५	४.९६	४,८९३	५.०८
५०-५४	८,५६५	४.६९	४,१७९	४.८५	४,३८६	४.५६
५५-५९	६,५६९	३.६०	३,२६१	३.७९	३,३०८	३.४३
६०-६४	५,९५४	३.२६	२,८७३	३.३४	३,०८१	३.२०
६५-६९	४,५३२	२.४८	२,२६७	२.६३	२,२६५	२.३५

७०-७४	३,३८२	१,८५	१,७६६	२,०५	१,६१६	१,६८
७५-७९	२,५०६	१,३७	१,२२३	१,४२	१,२८३	१,३३
८०-८४	१,३००	०,७१	६७०	०,७८	६३०	०,६५
८५-८९	६१३	०,३४	३१२	०,३६	३०१	०,३१
९५	९९	०,०५	३८	०,०४	६१	०,०६

२.१.१९ १० वर्ष वा सोभन्दा माथिका जनसंख्याको वैवाहिक स्थिति

लिंग	जम्मा	जनसंख्या						
		कहिले पनि विहे नगरेको	एउटा मात्र विहे गरेको	बहुविवाह	पूनः विवाह	विधुर वा विधवा	सम्बन्ध विच्छेद	अलग भएका
नेपाल								
जम्मा	२०,७२१,६८२	७,३८३,१८६	११,९०५,४८३	२१७,६०१	४१२,७१५	६५९,८३७	२३,१८९	३९,६७१
पुरुष	९,८९८,९०८	४,०१४,५२१	५,२१४,५५४	२३६,८०६	२४७,३१४	१६१,२३१	११,६७४	१२,८०८
महिला	१०,८२२,७७४	३,३६८,६६५	६,६९०,९२९	६०,७९५	१६५,४०१	४९८,६०६	११,५१५	२६,८६३
भोजपुर								
जम्मा	१४२,९६८	५४,५२२	७५,२००	२,७५४	४,००२	५,७६९	२२६	४९५
पुरुष	६६,०४९	२७,४८३	३९,८५९	२,३४७	२,४३८	१,६५५	१३१	१३६
महिला	७६,९१९	२७,०३९	४३,३४१	४०७	१,५६४	४,११४	९५	३५९

२.१.२० १० वर्ष वा सोभन्दा बढी उमेर भएको पहिलो विहे गरेको जनसंख्या

लिंग वा क्षेत्र	जम्मा	पहिलो विहे गर्दाको उमेर									
		१० वर्ष भन्दा मुनि	१०-१४ वर्ष	१५-१९ वर्ष	२०-२४ वर्ष	२५-२९ वर्ष	३०-३४ वर्ष	३५-३९ वर्ष	४०-४४ वर्ष	४५-४९ वर्ष	५० वर्ष वा सो भन्दा माथि
नेपाल											
जम्मा	१,३३,३८,४९६	१,३८,०१५	१३,६३,११७	६५,१७,२८१	३८,१८,२९६	११,२६,४३४	२,७३,७१५	६८,६४९	२१,०१३	६,८९०	५,०८६
पुरुष	५८,८४,३८७	२२,८६५	२,६१,२३२	२१,७६,७८४	२२,६६,९३२	८,५९,९२९	२,१९,६५१	५३,१२२	१५,५०३	४,८८९	३,४८०
महिला	७४,५४,१०९	१,१५,१५०	११,०१,८८५	४३,४०,४९७	१५,५१,३६४	२,६६,५०५	५४,०६४	१५,५२७	५,५१०	२,००१	१,६०६
भोजपुर											
जम्मा	८८,४४६	६९७	५,५३२	३५,५५६	३०,५९२	११,३१३	३,२४८	९७०	३४४	१०४	९०
पुरुष	३८,५६६	१७५	१,९९०	१०,२६७	१५,५६३	७,८१२	२,४१९	७३०	२६३	६९	७८
महिला	४९,८८०	५२२	४,३४२	२५,२८९	१५,०२९	३,५०१	८२९	२४०	८१	३५	१२

२.१.२१ नागरिकताका आधारमा जनसंख्या

विवरण	जम्मा		
	जम्मा	पुरुष	महिला
नागरिकता प्राप्त गरेका मूलकका आधारमा जनसंख्या	१८२,४५९	८६,०५३	९६,४०६
नेपाल	१८२,२९६	८५,९८९	९६,३०७
भारत	६२	३५	२७
चीन	३	१	२
अन्य मुलुक	१८	२८	७०

२.१.२२ पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाको बसाइ स्थिति सम्बन्ध विवरण

विवरण	बालक	बालिका	जम्मा	
			संख्या	प्रतिशत
जम्मा	३४,३२६	३३,८६४	६८,१९०	१००
आमाबुवा	३०,८९५	३०,१५८	६१,०५३	८९.५३
आमा	२,०४४	२,१३७	४,१८०	६.१३
बुवा	३२८	३७२	७००	१.०३
बुवा र सौतेनी आमा	८९	१७४	२६५	०.३९
आमा र सौतेनी बुवा	४१	४८	८९	०.१३
अन्य नातेदार	२६३	२६९	५३२	०.७८
रोजगार दाता	१७	३९	५६	०.०८२
अन्य	५५१	५७८	११२९	१.६६
उल्लेख नभएको	९८	८९	१८७	०.२७

२.१.२३ घरपरिवारमा भएका सदस्य संख्याका आधारमा परिवार संख्या सम्बन्धि विवरण

सदस्य संख्या	नेपालमा		भोजपुरमा	
	परिवार संख्या	प्रतिशत	परिवार संख्या	प्रतिशत
कुल जम्मा	५४,२७,३०२	१००.००	३९,४१९	१००.००
१ जना	२,५५,१२५	४.७०	२,५८९	६.५७
२ जना	५,६७,७०६	१०.४६	४,२६९	१०.८३
३ जना	८,०५,००८	१४.८३	५,७३८	१४.५६
४ जना	१०,८०,८५८	१९.९२	७,२२७	१८.३३
५ जना	९,६६,०५१	१७.८०	७,१०२	१८.०२
६ जना	७,३३,१०४	१३.५१	५,७५७	१४.६०
७ जना	३,९३,४७७	७.२५	३,१६०	८.०२
८ जना	२,३९,२४२	४.४१	१,८२६	४.६३
९ जना वा सो भन्दा बढी	३,८६,७३१	७.१३	१,७५१	४.४४

२.१.२४ उमेर र लिंग अनुसार परिवारको घरमूली सम्बन्धि विवरण

घरमूलीको उमेर समुह	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
कुल	३९,४१९	१००.००	२८,६२३	१००.००	१०,७९६	१००.००
१०-१४	४९	०.१२	२३	०.०८	२६	०.२४
१५-१९	३३१	०.८४	१८३	०.६४	१४८	१.३७
२०-२९	४,२७४	१०.८४	२,३४५	८.१९	१,९२९	१७.८७
३०-३९	७,१८८	१८.२३	४,९४२	१७.२७	२,२४६	२०.८०
४०-४९	९,०३१	२२.९१	६,९९२	२४.४३	२,०३९	१८.८९
५०-५९	८,३७४	२१.२४	६,६०७	२३.०८	१,७६७	१६.३७
६०-६९	६,०८१	१५.४३	४,५०४	१५.७४	१,५७७	१४.६१
७० वर्ष वा सो भन्दा बढी	४,०९१	१०.३८	३,०२७	१०.५८	१,०६४	९.८६

२.१.२५ पहिलो विवाह गर्दाको उमेर अनुसार जनसांख्यिक विवरण

पहिलो विवाह गर्दाको उमेर	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
कुल	८८,४४६	१००.००	३८,५६६	१००.०	४९,८८०	१००.०
१० वर्ष भन्दा मुनी	६९७	०.७९	१७५	०.५	५२२	१.०
१० - १४ वर्ष	५,५३२	६.२५	१,९९०	३.१	४,३४२	८.७
१५ - १९ वर्ष	३५,५५६	४०.२०	१०,२६७	२६.६	२५,२८९	५०.७
२० - २४ वर्ष	३०,५९२	३४.५९	१५,५६३	४०.४	१५,०२९	३०.१
२५ - २९ वर्ष	११,३१३	१२.७९	७,८१२	२०.३	३,५०१	७.०
३० - ३४ वर्ष	३,२४८	३.६७	२,४१९	६.३	८२९	१.७
३५ - ३९ वर्ष	९७०	१.१०	७३०	१.९	२४०	०.५
४० - ४४ वर्ष	३४४	०.३९	२६३	०.७	८१	०.२
४५ - ४९ वर्ष	१०४	०.१२	६९	०.२	३५	०.१
५० वर्ष वा सोभन्दा माथि	९०	०.१०	७८	०.२	१२	०.०

२.१.२६ धर्म सम्बन्धि जनसांख्यिक विवरण

धर्मको नाम	नेपाल		भोजपुर					
	जम्मा		जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
जम्मा	२,६४,९४,५०४	१००.००	१,८२,४५९	१००.००	८६,०५३	१००.००	९६,४०६	१००.००
हिन्दु	२,१५,५१,४९२	८१.३४	१७,३०१	५३.३३	४६,१४२	५३.६२	५१,१५९	५३.०७
बौद्ध	२३,९६,०९९	९.०४	२५,८६२	१४.१७	१२,११६	१४.०८	१३,७४६	१४.२६
इस्लाम	११,६२,३७०	४.३९	१९	०.०१	१०	०.०१	९	०.०१
किरात	८,०७,१६९	३.०५	५७,४९९	३१.५१	२६,९८५	३१.३६	३०,५१४	३१.६५
इसाइ	३,७५,६९९	१.४२	९८४	०.५४	४४७	०.५२	५३७	०.५६
अन्य	२०१,६७५	०.७६	७९४	०.४४	३५३	०.४१	४४१	०.४५

२.१.२७ जातजातिअनुसार जिल्लाको जनसंख्या विवरण

सि. नं	जातजाती	पुरुष	महिला	जम्मा	
				संख्या	प्रतिशत

सि. नं	जातजाती	पुरुष	महिला	जम्मा	
				संख्या	प्रतिशत
	कूल जातजाती	८६,०५३	९६,४०६	१८२,४५९	१००.००
१	राई	२७,३४७	३०९९१	५८,३३८	३१.९७
२	क्षेत्री	१७,१२३	१८९८३	३६,१०६	१९.७९
३	तमाङ	८१४०	९०९५	१७,२३५	९.४५
४	नेवार	६९७१	७६९२	१४,६६३	८.०४
५	पहाडी ब्राह्मण	५३५७	५९३१	११,२८८	६.१९
६	कामी	४११३	४७६३	८,८७६	४.८६
७	मगर	४०७०	४५१३	८,५८३	४.७०
८	दमाई	२१६६	२५९३	४,७५९	२.६१
९	साकी	१९०८	२२८४	४,१९२	२.३०
१०	कुलुङ	१९१७	२०३३	३,९५०	२.१६
११	घर्ती/ भुजेल	१५११	१६५४	३,१६५	१.७३
१२	शोर्पा	१३३६	१६९१	३,०२७	१.६६
१३	सन्ध्यासी	८१६	८७६	१,६९२	०.९३
१४	नाछिरिङ	५५७	६०९	१,१६६	०.६४
१५	गुरुङ्ग	४२०	४४०	८६०	०.४७
१६	घले	२४३	२६९	५१२	०.२८
१७	मेवाहा	२११	२२६	४३७	०.२४
१८	माझी	१६७	१८१	३४८	०.१९
१९	कुमाल	१४१	१५१	२९२	०.१६
२०	याक्खा	१०८	१४१	२४९	०.१४
२१	लिम्बु	१०९	१२२	२३१	०.१३
२२	सुनुवार	१०७	१२२	२२९	०.१३
२३	थुलुङ	१०५	१०५	२१०	०.१२
२४	थामी	८१	१११	१९२	०.११
२५	ठकुरी	८५	७३	१५८	०.०९
२६	साङपाङ	७३	८३	१५६	०.०९
२७	थारु	११०	४४	१५४	०.०८
२८	यम्फु	७०	७९	१४९	०.०८
२९	वान्तावा	४८	६२	११०	०.०६
३०	झादव	८६	१५	१०१	०.०६
३१	हजाम/ ठाकुर	४५	३४	७९	०.०४
३२	खवास	४१	३६	७७	०.०४
३३	चीम्लङ	२१	३४	५५	०.०३
३४	तराई ब्राह्मण	३०	१८	४८	०.०३
३५	गाइने	२०	२४	४४	०.०२
३६	तेली	३५	८	४३	०.०२
३७	बादी	२०	२२	४२	०.०२
३८	म्लाह	२०	१६	३६	०.०२
३९	सोनार	१०	१५	२५	०.०१
४०	चमार/ राम	८	१३	२१	०.०१
४१	मुसलिम	१०	९	१९	०.०१
४२	चेपाङ	११	८	१९	०.०१
४३	ल्होपी	९	९	१८	०.०१
४४	कोइरी	१४	३	१७	०.०१
४५	हलुवाइ	१३	३	१६	०.०१
४६	बराई	११	५	१६	०.०१
४७	धानुक	१२	३	१५	०.०१
४८	गुरुङ्ग	१०	५	१५	०.०१

सि. नं	जातजाती	पुरुष	महिला	जम्मा	
				संख्या	प्रतिशत
४९	खलिङ्ग	५	१०	१५	०.०१
५०	हारु	५	८	१३	०.०१
५१	दलित अन्य	३४	३०	६४	०.०४
५२	तराइ अन्य	३१	२२	५३	०.०३
५३	उल्लेख नभएको	१३४	१३३	२६७	०.१५
५४	विदेशी	८	६	१४	०.०१

२.१.२८ मातृभाषाअनुसार जिल्लाको जनसंख्या विवरण

सि. नं.	मातृभाषाको नाम	पुरुष	महिला	जम्मा	
				संख्या	प्रतिशत
	जम्मा	८६,०५३	९६,४०६	१८२,४५९	१००.००
१	नेपाली	४२,१३४	४७४१३	८९,५४७	४९.०८
२	बान्तवा	१६,७७५	१९०३९	३५,८१४	१९.६३
३	तामाङ	६,४७१	७२०६	१३,६७७	७.५०
४	नेवार	३,८७९	४२५०	८,१२९	४.४६
५	मगर	३,००२	३२८६	६,२८८	३.४५
६	दूडमाली	२,४९७	२९७४	५,४७१	३.००
७	कुलुङ	२,१५४	२२७७	४,४३१	२.४३
८	साङपाङ	१,७०१	१९१६	३,६१७	१.९८
९	शेर्पा	१,२३१	१५८४	२,८१५	१.५४
१०	राई	१,२५१	१३८७	२,६३८	१.४५
११	चाम्लिङ	१,०६४	११७७	२,२४१	१.२३
१२	नाछिरिङ	६४८	६८१	१,३२९	०.७३
१३	मेवाहाङ	२७७	३१७	५९४	०.३३
१४	थुलुङ	२८२	२७६	५५८	०.३१
१५	गुरुङ	२७३	२६५	५३८	०.२९
१६	भुजेल	२३४	२३२	४६६	०.२६
१७	मैथिली	२७२	७९	३५१	०.१९
१८	कोयी	१५१	१३८	२८९	०.१६
१९	खालिङ	१२३	१४१	२६४	०.१४
२०	याक्खा	१११	१४४	२५५	०.१४
२१	घले	११२	११७	२२९	०.१३
२२	थामी	८१	११०	१९१	०.१०
२३	लिम्बु	८४	९६	१८०	०.१०
२४	संस्कृत	६४	६६	१३०	०.०७
२५	भोजपुरी	१२६	६३	१८९	०.०३
२६	सुनुवार	४४	६१	१०५	०.०६
२७	थारु	७६	२८	१०४	०.०६
२८	बाहिङ	३६	४१	७७	०.०४
२९	साम	३४	४१	७५	०.०४
३०	दुमी	३७	२५	६२	०.०३
३१	खस	२४	१९	४३	०.०२
३२	याम्फु	१५	१५	३०	०.०२
३३	असामी	१७	११	२८	०.०२
३४	सांकेतिक चिन्ह	१४	१३	२७	०.०१
३५	डोटेली	८	१२	२०	०.०१
३६	हिन्दी	१३	३	१६	०.०१
३७	लहोमी	७	९	१६	०.०१
३८	माझी	७	४	११	०.०१
३९	अन्य	६२२	६७३	१,२९५	०.७१
	उल्लेख नभएको	१६५	२१७	३८२	०.२१

२.१.२९ जन्माएको बच्चा संख्याका आधारमा आमाहरुको संख्या

बच्चा संख्या	भोजपुर		नेपाल	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
कुल विवाहित महिला संख्या	३३३०१	१००.००	५४५६४१२	१००.००
बच्चा नभएको	५५७७	१६.७५	८७०५१०	१५.९५
१ बच्चा	५५५०	१६.६७	८७७३८९	१६.०८
२ बच्चा	६९६२	२०.९१	१२८४७६२	२३.५५
३ बच्चा	५३७२	१६.१३	९७०३००	१७.७८
४ बच्चा	३९९४	११.९९	६००७६७	११.०१
५ बच्चा	२४७५	७.४३	३०९५७८	५.६७
६ बच्चा	१२७२	३.८२	१६३९५७	३.००
७ बच्चा	८०९	२.४३	८४०१७	१.५४
८ बच्चा	४७१	१.४१	४२६६१	०.७८
९ वा सो भन्दा बढी बच्चा	३९५	१.१९	३७९५४	०.७०
उल्लेख नभएको	४२३	१.२७	२१४५१६	३.९३

२.१.३० अपाङ्गता सम्बन्धि विवरण

विवरण	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
कुल जनसंख्या	१,८२,४५९	१००.०	८६,०५३	४७.१६	९६,४०६	५२.८४
अपाङ्गता भएका जनसंख्या	४,६१८	२.५३	२,५३१	१.३९	२,०८७	१.१४
शारीरिक अपाङ्ग	१,६९८	३६.७७	९९४	३९.२७	७०४	३३.७३
अन्धा वा कम देख्ने	६६२	१४.३४	३३१	१३.०८	३३१	१५.८६
बहिरा वा कम सुन्ने	७७८	१६.८५	४२९	१६.९५	३४९	१६.७२
अन्धा र बहिरा दुवै	८३	१.८०	४०	१.५८	४३	२.०६
आवाजमा समस्या	५९८	१२.९५	३२५	१२.८४	२७३	१३.०८
मानसिक असक्षमता	२६३	५.७०	१३८	५.४५	१२५	५.९९
बौद्धिक असक्षमता	१०७	२.३२	४९	१.९४	५८	२.७८
बहु असक्षमता	४२९	९.२९	२२५	८.८९	२०४	९.७७

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना-२०६८

२.२ शैक्षिक तथ्याङ्क

२.२.१ साक्षरता

वि.सं. २०६८ को राष्ट्रिय जनगणना अनुसार नेपालमा सबैभन्दा बढी साक्षरता भएको जिल्ला काठमाडौं हो जहाँ ८६.२५ % मानिस साक्षर छन् भने सबैभन्दा कम साक्षरता भएको जिल्ला रौतहट हो जहाँ ४९.६९ % मानिस मात्र साक्षर छन् । बढी साक्षरताको दृष्टिबाट भोजपुर जिल्ला नेपालमा ३० औं स्थानमा पर्दछ । भोजपुरको साक्षरतादर नेपाल र पूर्वाञ्चलको औषत साक्षरतादर भन्दा बढी रहे पनि पूर्वी पहाड भन्दा कम रहेको देखिन्छ । यहाँ साक्षर भन्नाले ५ वा सो भन्दा बढी उमेरका पढ्न र लेख्न दुवै जान्नेलाई बुझाउँछ ।

नेपालको साक्षरतादर	पूर्वाञ्चलको साक्षरतादर	पूर्वी पहाडको साक्षरतादर	भोजपुरको साक्षरतादर
कूल : ६५.९४ % पुरुष : ७५.१४ % महिला : ५७.३९ %	कूल : ६७.१२ % पुरुष : ७६.०० % महिला : ५९.०२ %	कूल : ७१.५५ % पुरुष : ७९.७६ % महिला : ६४.३० %	कूल : ६९.३४ % पुरुष : ७८.३९ % महिला : ६१.३८ %

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

२.२.२ शैक्षिक प्रवृत्ति

क्र. सं.	विवरण	एकाइ	वर्ष (वि.सं.मा)	
			२०५८	२०६८
१	पुरुष साक्षरतादर	प्रतिशत	६६.१३	७८.३९
२	महिला साक्षरतादर	प्रतिशत	४४.४४	६१.३८

३	साक्षरतादर (दुवै)	प्रतिशत	५४.८२	६९.३४
४	कुल शैक्षिक संस्था	संख्या	४७१	६९७
५	कुल भर्ना	संख्या	६९९८०	६२५८०
६	जम्मा शिक्षक	संख्या	१५९१	२२७८
७	विद्यालय शिक्षक अनुपात	अनुपात	३.३८	५.६२
८	विद्यार्थी शिक्षक अनुपात	अनुपात	३८.९६	२७.४७

स्रोत : विभिन्न जनगणना प्रतिवेदन र जि.शि.का. भोजपुर ।

२.२.३ शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण

क्र. सं.	विवरण	संख्या			कैफियत
		सामुदायिक	संस्थागत	जम्मा	
१	प्राथमिक विद्यालय	२७०	१३	२८३	
२	निम्न मा.वि.	५६	०	५६	
३	माध्यमिक विद्यालय	३९	३	४२	
४	उच्च मा.वि.	२७	२८	२८	
५	क्याम्पस	३	०	३	१.भोजपुर ब. क्या. २.षडानन्द ब.क्या. ३.कुलुङ ब. क्या.
६	प्राविधिक तथा व्यावसायिक तालिम केन्द्र	३	०	३	३ मध्ये २ वटा मा.वि.मा चलेको
७	बालविकास केन्द्र	२७८	०	२७८	
८	विशेष शिक्षा केन्द्र	४	०	४	लेखाजोखा केन्द्र: १ र स्रोत कक्षा :३
९	प्रौढ साक्षरता केन्द्र	३००	०	३००	
१०	गुम्बा	१	०	१	
११	स्रोत केन्द्र	१८	०	१८	
१२	खुला विद्यालय	१	०	१	विद्योदय माविमा संचालित
१३	अनौपचारिक प्रौढ साक्षरता केन्द्र	३	०	३	
१४	सामुदायिक अध्ययन केन्द्र	१७	०	१७	
१५	विद्यालय व्यवस्थापन समुदायमा जिम्मा	२६	२६	२६	
१६	विद्यालयमा आधारित पूर्व प्राथमिक कक्षा	२४८	०	२४८	
१७	समुदायमा आधारित पूर्व प्राथमिक कक्षा	३०	०	३०	
१८	प्रा.शि.वि. कार्यक्रम केन्द्र	५	०	५	
१९	दुई शिक्षक बराबरको अनुदान प्राप्त गर्ने उ.मा.वि. संख्या	१६	०	१६	
२०	अनुदान रकम नपुग भएको विद्यालय संख्या	११	०	११	

स्रोत- जिसस (भोजपुर जिल्लाको पार्श्वचित्र)

स्थानीय तह अनुसार जिल्लामा शिक्षकहरुको दरवन्दी, राहत अनुदान कोटा विवरण २०७४

क्र.स.	स्थानीय तह	आधारभूत तह			माध्यमिक तह			उच्च माध्यमिक तह		
		स्वीकृत	राहत	जम्मा	स्वीकृत	राहत	जम्मा	स्वीकृत	अनुदान	जम्मा
१	भोजपुर न.पा.	१८८	२८	२१६	२४	०६	३०	०२	०७	०९
२	षडानन्द न.पा.	२३१	३४	२६५	३०	१७	४७	०६	०४	१०
३	रामप्रसाद राई गा.पा.	११७	२७	१४४	१३	०८	२१		०२	०२
४	हतुवागढी गा.पा.	१३२	२७	१५९	१०	०९	१९	०२		०२
५	आमचोक गा.पा.	१३२	२९	१६१	०७	१०	१७		०६	०६
६	अरुण गा.पा.	१३२	१७	१४९	२०	०८	२८	०१	०५	०६
७	पौवादुमा गा.पा.	१०३	३४	१३७	१४	०२	१६	०२	०४	०६
८	साल्यासिलिछो गा.पा.	११०	३२	१४२	१३	०७	२०	०२	०४	०६
९	ट्याम्केमैयुम गा.पा.	१६८	२१	१८९	२३	०७	३०	०२	०७	०९
कुल जम्मा		१३१३	२४९	१५६२	१५४	७४	२२८	१८	३६	५४

स्थानीय तह अनुसार जिल्लामा विद्यार्थीहरुको विवरण

क्र.स.	स्थानीय तह	बालविकास केन्द्र			कक्षा १-५			कक्षा ६-८			कक्षा ९-१०			कक्षा ११-१२		
		छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
१	आमचोक गा.पा.	१८२	१६९	३५१	१३१२	१३३६	२६४८	६९०	६६८	१३५८	२०२९	२००७	४०३६	३२२	३४७	६६९
२	अरुण गा.पा.	२३१	२४२	४७३	९६१	१००४	१९६५	६०१	५७३	११७४	१६०५	१५७७	३१८२	३१२	२७२	५८४
३	भोजपुर न.पा.	४४९	५७५	१०२४	१५९३	१७२८	३३२१	९२३	९८१	१९०४	२६५१	२७०९	५३६०	५५०	४७६	१०२६
४	हतुवागढी गा.पा.	२१२	२४४	४५६	१११४	११६०	२२७४	६०८	५८६	११९४	१७२२	१७४६	३४६८	३१४	२५४	५६८
५	पौवादुमा गा.पा.	१६२	१५७	३१९	९२७	८४२	१७६९	५१३	४२५	९३८	१४४०	१२६७	२७०७	२८७	२२१	५०८
६	रामप्रसाद राई गा.पा.	२०२	२४८	४५०	११०४	११४४	२२४८	६९५	६५९	१३५४	१७९९	१८०३	३६०२	३७१	३२३	६९४
७	षडानन्द न.पा.	४३६	५१०	९४६	१९४२	२०४३	३९८५	११०७	१०५६	२१६३	३०४९	३०९९	६१४८	५९२	५५१	११४३
८	साल्यासिलिछो गा.पा.	१७४	१८५	३५९	१०२०	१०७४	२०९४	५७२	५१४	१०८६	१५९२	१५८८	३१८०	२७३	२३९	५१२
९	ट्याम्केमैयुम गा.पा.	१९३	२२३	४१६	९५७	१०२९	१९८६	५९८	५५६	११५४	१५५५	१५८५	३१४०	३४४	३१५	६५९
जम्मा		२२४१	२५५३	४७९४	१०८३०	११३६३	२२१९३	६३०७	६०१८	१२३२५	१५३३७	१७३८१	३४५१८	३३६५	२९९८	६३६३

२.२.४ सुम्निमा पोलिटेक्निकल इन्स्टिच्युट, भोजपुर सम्बन्धि विवरण

☞ विद्यार्थी (२०७२/०७३ देखि २०७४/०७५)

तह	कार्यक्रम	विद्यार्थी संख्या		
		छात्रा	छात्र	जम्मा
डिप्लोमा	सिभिल	८	१११	११९
	कृषि	३५	५४	८९

☞ विद्यार्थी छात्रवृत्ति विवरण (२०७१ देखि २०७४)

विवरण	कार्यक्रम	छात्रवृत्ति पाउने विद्यार्थी विवरण		
		छात्रा	छात्र	जम्मा
पूर्ण छात्रवृत्ति (वर्गीकृत)	सिभिल	२	११	१३
	कृषि	५	५	१०
आंशिक छात्रवृत्ति (जेहेन्दार)	सिभिल	२	७	९
	कृषि	७	२	९
जम्मा		१६	२५	४१

☞ शिक्षक तथा कर्मचारी सम्बन्धी विवरण

विवरण	संख्या			
	जम्मा	स्थायी	अस्थायी (करार समेत)	आंशिक
व्यवस्थापक	१	१	०	०
शिक्षक/ प्रशिक्षक	१२	०	५	७
सहायक प्रशिक्षक	४	०	३	१
कर्मचारी सहायक	४	१	३	०
सहयोगी	७	०	३	४
सवारी चालक	१	०	१	०
जम्मा	२९	२	१५	१२

☞ हालसम्म ३ वर्षे डिप्लोमा तह अध्ययन पूरा गर्ने विद्यार्थी विवरण

तह	कार्यक्रम	विद्यार्थी संख्या		
		जम्मा	छात्रा	छात्र
डिप्लोमा	सिभिल इन्जिनियरिङ	७९	६९	१०
	कृषि (बाली विज्ञान)	२९	१३	१६
जम्मा		१०८	८२	२६

☞ छोटो अवधिको निःशुल्क तालिम ३ महिने वा ३९० घण्टे सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	तालिमको किसिम	तह	सहभागी संख्या		
			जम्मा	महिला	पुरुष
१	बिल्डिङ इलेक्ट्रिसियन	L ₁ (One)	१७६	११	१६५
२	असिष्टेन्ट ब्यूटिसियन	L ₁ (One)	६०	६०	०
३	टेलरिङ	L ₁ (One)	१४०	१४०	०
४	फर्निचर बनाउने	L ₁ (One)	७९	१	७८
५	बेमौसम तरकारी खेती	L ₁ (One)	५६	३७	१९

६	मेशन	L ₁ (One)	७९	१	७८
७	जुनियर प्लम्बर	L ₁ (One)	६०	०	६०
८	बिल्डिङ इलेक्ट्रिसियन	L ₂ (Two)	३९	६	३३
९	हाउसहोल्ड प्लम्बर	L ₂ (Two)	२०	१	१९
जम्मा			७०९	२५७	४५२

२.३ खानेपानी तथा सरसफाइ

२.३.१ पिउने पानी तथा सरसफाइको अवस्था (आ.व. २०७३/२०७४ सम्मको)

क्र. सं.	गाउँपालिका/नगरपालिका	जम्मा घरधुरी संख्या	चर्पी भएको	प्रतिशत	पिउने पानीको सुविधा भएको	प्रतिशत
१	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	२७५५	२७५५	१००	२३२७	८४.४६
२	षडानन्द नपा	६६४६	६६४६	१००	५३४१	८०.३६
३	अरुण गापा	३७५१	३७५१	१००	३१२७	८३.३६
४	पौवादुङ्मा गापा	३२५४	३२४३	९९.६७	२५१४	७७.२६
५	भोजपुर नपा	६४३०	६२०३	९६.४७	५५५२	८६.३५
६	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका	४०८१	४०८१	१००	३४२०	८३.८०
७	रामप्रसाद गापा	४०२१	४०२१	१००	२९५३	७३.४४
८	हतुवागढी गाउँपालिका	४४२१	४३६८	९८.८०	३५२०	७९.६२
९	आमचोक गाउँपालिका	३६७३	३६७३	१००	२८७१	७८.१६
खु.दि.मु घोषणा भएको		३९,०३२	३८,७४१	९९.२५	३१६४५	८१.०७

स्रोत : खानेपानी तथा सरसफाइ स.डि. कार्यालय, भोजपुर ।

२.४ मानव विकास र गरिबी

२.४.१ मानव विकास सुचांक सम्बन्धि विवरण

क्षेत्र	GDP- कु.गा.उ. (रु. दश लाखमा)	GNI - खु.आ (रु. दश लाखमा)	प्र.व्य.आ (अमे डलरमा)	HPI- मा.ग.सु.	GDI- लै. वि.सु.	HDI- मा.वि.सु.
नेपाल	१,२४,८४,८२	१,३७,४५,०३	७१८	३१.१२	०.४८२	०.४९०
पूर्वी पहाड	७,१९,०२	७,९२,७३	६८५	२९.२२		०.४९८
भोजपुर	७,३८,३७	८१,५०	६१८	३३.०३		०.४७९

स्रोत : नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन, २०१४

२.४.२ भोजपुर जिल्लाको गरिबी सम्बन्धि विवरण

विवरण	२०५८	२०६८
गरिबीको दर (प्रतिशत)	५२.५०	२४.४३
गरिबीको विषमता		४.७९
गरिबीको गहनता		१.४
गरिबीको संख्या		४४,२६८

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना, २०६८

२.४.३ भोजपुरमा इलाका अनुसार गरिबीको स्थिति

इलाका नम्बर	गरिबीको दर (प्रतिशत)	गरिबीको विषमता	गरिबीको गहनता	गरिबीको संख्या
१	३१.२९	६.५२	१.९९	४,१०२
२	२२.१४	४.१६	१.१८	३,००९
३	२६.३९	५.२१	१.५३	५,७३३
४	२५.७५	५.०६	१.४८	३,८१८
५	२०.२७	३.७६	१.०६	२,२१९
६	२८.५६	५.६२	१.६४	२,८३८
७	९.४६	१.५८	०.४१	१,५२१
८	१६.४४	२.९७	०.८२	१,६३०
९	१९.२०	३.५३	०.९९	२,०१५
१०	२६.८३	५.२७	१.५४	३,२०६
११	३१.४३	६.३८	१.९०	४,०५९
१२	२५.५५	५.०१	१.४६	५,२१३
१३	३२.२४	६.५६	१.९७	४,९०२

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना, २०६८

२.४.४ गरिब घरपरिवार पहिचान सर्वेक्षण, २०७० मा आधारित पीएमटी विधिद्वारा पहिचान भएका घरपरिवारको स्थानीय तहगत विवरण

स्था. कोड	स्थानीय निकाय	अति गरिब	मध्यम गरिब	सामान्य गरिब	जम्मा गरिब	गैरगरिब	जम्मा घरपरिवार	गरिबी दर
०१	भोजपुर नगरपालिका	४३६	२३०	१५३	८१९	४,६६९	५,४८८	२०.३
०२	षडानन्द नगरपालिका	५२७	४०९	३२१	१,२५७	५,०२४	६,२८१	२७.९
०३	ट्याम्केमैयुम गाउँपालिका	३६७	२२५	२०५	७९७	२,९००	३,६९७	२९.०
०४	रामप्रसादराई गाउँपालिका	५३०	३२७	२१६	१,०७३	२,३११	३,३८४	४२.४
०५	अरुण गाउँपालिका	३४५	२२१	१८९	७५५	२,७२२	३,४७७	२८.९
०६	पौवादुङमा गाउँपालिका	२३९	१८३	१३८	५६०	२,५३७	३,०९७	२५.४
०७	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	४२७	२४२	१२२	७९१	१,६८४	२,४७५	४२.४
०८	आमचोक गाउँपालिका	६८४	३८१	२५३	१,३१८	१,९५६	३,२७४	५०.९
०९	हतुवागढी गाउँपालिका	४८५	३४०	२२१	१,०४६	३,०९३	४,१३९	३४.१

स्रोत : गरिब घरपरिवार सहयोग समन्वय बोर्ड सचिवालय

खण्ड : ३

आर्थिक क्रियाकलाप तथा रोजगारी

३.१ निर्भरता दर

विवरण	निर्भरता दर		
	जम्मा	पुरुष	महिला
बाल निर्भरता दर (०-१४ वर्ष) (%)	३४.७४ %	३७.१३%	३२.६१%
वृद्ध निर्भरता दर (६० वर्ष वा माथि) (%)	१०.१८ %	१०.७४ %	९.६८%
कूल निर्भरता दर (०-१४ र ६० वा माथि) (%)	४४.९३ %	४७.८७ %	४२.३० %

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३.२ आर्थिक सक्रियता , रोजगारी तथा बेरोजगारी सम्बन्धी विवरण

विवरण	जिल्ला	नेपाल
-------	--------	-------

	जम्मा	पुरुष	महिला	
१० वर्ष वा सो माथिको जनसंख्या	१,४२,९६८	६६,०४९	७६,९१९	२,०७,२१,६८२
आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या (EAP)	९७,४८९	४५,३७४	५२,११५	१,११,०८,९१५
आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या (%)	६८.१९	६८.७०	६७.७५	५३.६१
आर्थिक रूपले सक्रिय नभएको (%)	३१.८१	३१.३०	३२.२५	४६.३९
अक्सर आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या	८३,७५०	३९,३४७	४४,४०३	१०,०५५,१८६
अक्सर सक्रियता दर (प्रतिशत)	८५.९१ %	८६.७२ %	८५.२० %	९०.५१ %
रोजगार जनसंख्या	८३,२९३	३९,०१९	४४,२७४	९८,९१,०९८
रोजगार प्रतिशत	८५.४४	८५.९९	८४.९५	८९.०४
बेरोजगार जनसंख्या	४५७	३२८	१२९	१६४,०८८
बेरोजगार प्रतिशत	०.४७	०.७२	०.२५	१.४८
अक्सर निष्क्रिय जनसंख्या	१३७३९	६०२७	७७१२	१,०५३,७२९
अक्सर निष्क्रिय जनसंख्याको प्रतिशत	१४.०९	१३.२८	१४.८०	९.४९
आर्थिक रूपले निष्क्रिय जनसंख्या	४४०१८	१९,४२३	२४,५९५	९,१७५,६४५

स्रोत : नेपालको राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३.३ रोजगार जनसंख्याको रोजगारीको स्थिति

क्र. सं.	विवरण	जम्मा		पुरुष	महिला
		जनसंख्या	प्रतिशत		
१	रोजगारदाता	१,५५२	१.८६	६८२	८७०
२	तलब ज्यालामा कामगर्ने/जागीरे	८,६४८	१०.३५	५,८२८	२,८२०
३	स्व-रोजगार	६९,७२२	८३.४६	३१,४५०	३८,२७२
४	बेतलवी पारीवारिक सहयोगी	२,२९९	२.७५	६९९	१,६००
५	उल्लेख नभएको	१,३२१	१.५८	५३६	७८४
	जम्मा	८३,५४२	१००.००	३९,१९५	४४,३४७

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

३.४ आर्थिक क्रियाकलापमा संलग्न १० वर्ष वा सो माथिका जनसंख्या विवरण

आर्थिक क्रियाकलाप	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
जम्मा	१४१,७६५	१००.००	६४,८८६	१००.००	७६,८७९	१००.००
आफ्नै कृषि व्यवसाय	८५,६९९	६०.४५	३८,४६३	५९.२८	४७,२३७	६१.४४
रोजगारी व्यवसाय	१४,३५३	१०.१२	१०,२९७	१५.८७	४,०५७	५.२८
आफ्नै गैर कृषि व्यवसाय	२०,३५४	१४.३६	१०,६१५	१६.३६	९,७३९	१२.६७
बहु आर्थिक व्यवसाय	२९,१२५	२०.५४	१२,४१७	१९.१४	१६,७०८	२१.७३
नोकरीको खोजी	५,६५४	३.९९	४,०९१	६.३०	१,५६३	२.०३
घरको लघु कार्य	५१,११६	३६.०६	१०,१७४	१५.६८	४०,९४१	५३.२५
अध्ययन	४३,८८१	३०.९५	२१,२७३	३२.७९	२२,६०७	२९.४१
कुनै क्रियाकलाप नगरेको	१६,६८३	११.७७	८,६९९	१३.४१	७,९८४	१०.३९
उल्लेख नगरेको	२५७	०.१८	८९	०.१४	१६८	०.२२

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

३.५ वर्ष, उमेर, समुह र लिंग अनुसार आर्थिक क्रियाकलापमा संलग्न १० वर्ष वा माथिका जनसंख्याको विवरण

उमेर समुह	लिंग	कूल संख्या	आफ्नै कृषि व्यवसाय	रोजगारी व्यवसाय	आफ्नै गैर कृषि व्यवसाय	बहु आर्थिक व्यवसाय	नोकरीको खोजी	घरको लघु कार्य	अध्ययन	कुनै क्रियाकलाप नगरेको	उल्लेख नगरेको
जम्मा	जम्मा	१४१,७६५	८५,६९९	१४,३५३	२०,३५४	२९,१२५	५,६५४	५१,११६	४३,८८१	१६,६८३	२५७
	पुरुष	६४,८८६	३८,४६३	१०,२९७	१०,६१५	१२,४१७	४,०९१	१०,१७४	२१,२७३	८,६९९	८९
	महिला	७६,८७९	४७,२३७	४,०५७	९,७३९	१६,७०८	१,५६३	४०,९४१	२२,६०७	७,९८४	१६८
१०-१४ वर्ष	जम्मा	२३,८७१	३,९१२	१६८	५४४	१,४४४	११२	४,९१८	२२,२९१	२,००६	५६
	पुरुष	११,९२८	२,०७९	१०५	३४७	७०९	४८	१,८४६	११,१३८	१,१८५	२४
	महिला	११,९४३	१,८३३	६३	१९७	७३५	६३	३,०७३	११,१५३	८२१	३२
१५ - १९	जम्मा	२२,१७१	८,५४६	९९९	१,४०४	२,७४७	८३५	६,०६४	१६,३४०	१,३२१	४१

वर्ष	पुरुष	१०,५०२	४,२१७	६८४	७५७	१,२५४	५९४	१,६७७	७,८७२	७४१	१६
	महिला	११,६६९	४,३२९	३१५	६४७	१,४९३	२४१	४,३८७	८,४६८	५८१	२५
२० - २४ वर्ष	जम्मा	१४,११२	९,३९४	१,८४२	१,९६१	३,१७७	१,१०९	५,८९६	३,६६६	९७६	२४
	पुरुष	५,३३१	३,३८७	१,०४०	७९८	९९२	८२३	८४७	१,६७८	४४४	८
	महिला	८,७८१	६,००७	८०२	१,१६२	२,१८५	२८६	५,०४९	१,९८९	५३२	१६
२५ - २९ वर्ष	जम्मा	११,१२०	८,४८१	२,०४३	२,१९४	२,९७४	७८५	४,९१९	७०४	७१३	४०
	पुरुष	४,२१२	३,०४६	१,२०५	९९०	१,०१३	६१४	५९८	३३०	३१५	८
	महिला	६,९०८	५,४३५	८३८	१,२०४	१,९६१	१७१	४,३२१	३७४	३९९	३३
३० - ३४ वर्ष	जम्मा	९,१०७	७,४३९	१,६१४	२,०७४	२,४३४	६०५	४,०८५	१३२	६०३	१६
	पुरुष	३,८५३	३,०२६	१,१४५	९६३	९१०	४७०	५६१	६८	३४१	०
	महिला	५,२५४	४,४१३	४६९	१,१११	१,५२४	१३५	३,५२४	६३	२६२	१६
३५ - ३९ वर्ष	जम्मा	९,१२५	७,६९२	१,६९७	२,०६५	२,५५५	५३६	४,०५५	१३२	६२५	२५
	पुरुष	३,९२९	३,१३०	१,१७८	१,०८५	९००	४१२	५४७	२५	३४५	१७
	महिला	५,१९६	४,५६२	५१९	९८०	१,६५५	१२४	३,५०८	१०७	२८०	८
४० - ४४ वर्ष	जम्मा	९,४१२	८,०७७	१,५५८	२,०३२	२,७८७	३५७	४,१५२	८६	५७५	२४
	पुरुष	४,२०९	३,४१२	१,२१७	९९४	१,१६६	२६६	५३१	२६	३१७	९
	महिला	५,२०३	४,६६५	३४१	१,०३८	१,६२१	९१	३,६२०	६०	२५७	१५
४५ - ४९ वर्ष	जम्मा	९,१४८	७,८६९	१,५२०	२,०५७	२,८०१	३६७	४,०७६	७८	६०१	८
	पुरुष	४,२५६	३,५४१	१,२८८	१,०५२	१,२०९	२६७	६९९	१६	३४६	०
	महिला	४,८९२	४,३२८	२९२	१,००५	१,५९२	१००	३,३७७	६२	२५५	८
५० - ५४ वर्ष	जम्मा	८,५६१	७,२९२	१,३२३	१,८६६	२,२४१	३१७	३,४९०	८९	८३१	८
	पुरुष	४,१६७	३,४४५	१,०८६	१,०२४	१,०३२	१८६	५८२	८	४९७	०
	महिला	४,३९४	३,८४७	२३७	८४१	१,२०९	१३१	२,९०८	८२	३३४	८
५५ - ५९ वर्ष	जम्मा	६,५६७	५,५६७	६३२	१,२६५	१,९५९	२७३	२,७९७	१०५	७९६	०
	पुरुष	३,२६०	२,८१४	५५८	७४१	१,०३६	१९९	५९०	१६	४८६	०
	महिला	३,३०७	२,७५३	७४	५२४	९२३	७४	२,२०७	८९	३१०	०
६० - ६४ वर्ष	जम्मा	५,९५४	४,८३४	५२८	१,२४५	१,७२३	१६४	२,६४१	६७	१,२९१	७
	पुरुष	२,८७३	२,४६५	४३१	७४२	८९१	१०४	५४२	३०	६४६	७
	महिला	३,०८१	२,३६९	९७	५०२	८३२	६०	२,०९९	३७	६४५	०
६५ - ६९ वर्ष	जम्मा	४,५२९	३,३०८	२१९	८४५	१,०६८	१२१	१,८८१	३५	१,२२८	०
	पुरुष	२,२६५	१,७९६	१६५	५१९	५५२	५८	४७८	८	५८५	०
	महिला	२,२६४	१,५१२	५४	३२६	५१६	६३	१,४०४	२७	६४३	०
७० - ७४ वर्ष	जम्मा	३,३८०	१,९८९	१२६	४८६	७३१	२४	१,०५०	४९	१,७०९	०
	पुरुष	१,७६५	१,१९८	११८	३७०	४०२	१६	२९२	१६	८२७	०
	महिला	१,६१५	७९१	८	११५	३३०	८	७५८	३३	८८२	०
७५ + वर्ष	जम्मा	४,७०८	१,३००	८५	३१७	४८४	५०	१,०९२	१०६	३,४०९	८
	पुरुष	२,३३६	९०७	७७	२३१	३५१	३४	३८५	४३	१,६२६	०
	महिला	२,३७२	३९३	८	८६	१३३	१६	७०७	६३	१,७८३	८

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

३.६ रोजगार क्षेत्र:

क्र. सं	क्षेत्र	जम्मा		पुरुष		महिला	
		संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
१	कृषि, वन तथा माछापालन व्यवसाय	७२,८२८	८७.१८	३२,३०३	८२.४२	४०,५२५	९१.३८
२	खानी तथा उत्खनन् व्यवसाय	८	०.०१	०	०.००	८	०.०२
३	औद्योगिक व्यवसाय	१,५४३	१.८५	१,०३८	२.६५	५०४	१.१४
४	विद्युत, ग्यास तथा एयर कन्डिसन सम्बन्धी व्यवसाय	१६	०.०२	१६	०.०४	०	०.००
५	पानी वितरण, sewerage, remediation र फोहर व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवसाय	२४	०.०३	१६	०.०४	८	०.०२
६	निर्माण व्यवसाय	६६३	०.७९	५५०	१.४०	११३	०.२५
७	थोक तथा खुद्रा व्यापार, सवारी साधन र मोटरसाइकल मर्मत व्यवसाय	२,०३२	२.४३	१,२०८	३.०८	८२४	१.८६
८	यातायात र गोदाम व्यवसाय	१७६	०.२१	१६८	०.४३	८	०.०२
९	Accommodation and food service व्यवसाय	३८७	०.४६	१५०	०.३८	२३७	०.५३

१०	सूचना तथा संचार व्यवसाय	१४३	०.१७	१११	०.२८	३३	०.०७
११	फाइनान्स र विमा व्यवसाय	४७	०.०६	४७	०.१२	०	०.००
१२	रियल स्टेट व्यवसाय	०	०.००	०	०.००	०	०.००
१३	Professional, scientific and technical activities	३९	०.०५	२३	०.०६	१६	०.०४
१४	Administrative and support service activities	३८४	०.४६	२७०	०.६९	११४	०.२६
१५	सार्वजनिक प्रशासन र सामाजिक सुरक्षा	४८०	०.५७	४२३	१.०८	५७	०.१३
१६	शैक्षिक कार्य	२,६३०	३.१५	१,७३१	४.४२	८९९	२.०३
१७	स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य	२५७	०.३१	१४४	०.३७	११३	०.२५
१८	कला, मनोरञ्जन तथा recreation व्यवसाय	१६	०.०२	८	०.०२	८	०.०२
१९	अन्य सेवा व्यवसाय	४०६	०.४९	२८६	०.७३	१२१	०.२७
२०	निजि घरमा काम गर्ने कामदारहरु	९३४	१.१२	३७६	०.९६	५५८	१.२६
२१	Activities of extra territorial org. and bodies	९०	०.११	५७	०.१५	३२	०.०७
२२	उल्लेख नभएको	४३९	०.५३	२७०	०.६९	१६९	०.३८
	जम्मा	८३,५४२	१००.००	३९,१९५	१००.००	४४,३४७	१००.००

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

३.७ उत्पादन क्षेत्र र कुल ग्राहस्त उत्पादन (Production Area and GDP)

क्र. सं.	क्षेत्र	भोजपुर		नेपाल	
		उत्पादन(रु.१० लाखमा)	उत्पादन प्रतिशत	उत्पादन(रु.१० लाखमा)	उत्पादन प्रतिशत
१	कृषि तथा वन व्यवसाय	४,५७१	५९.७५	४७३,२७०	३६.६९
२	माछापालन व्यवसाय	०	०.००	४,८७९	०.३८
३	खानी तथा उत्खनन व्यवसाय	२१	०.२७	६,९५६	०.५४
४	औद्योगिक तथा रिसाइक्लिड व्यवसाय	११४	१.४९	८०,५३१	६.२४
५	विद्युत, ग्यास तथा पानी सम्बन्धि व्यवसाय	६	०.०८	१६,००१	१.२४
६	निर्माण व्यवसाय	५०४	६.५९	८९,३५६	६.९३
७	थोक तथा खुद्रा व्यापार व्यवसाय	७८१	१०.२१	१७९,३०६	१३.९०
८	होटल तथा रेष्टुरेन्ट व्यवसाय	६४	०.८४	२१,०५७	१.६३
९	यातायात, गोदाम र संचार व्यवसाय	३९४	५.१५	१०५,८३४	८.२०
१०	आर्थिक मध्यस्थता व्यवसाय	३२	०.४२	५०,१११	३.८८
११	रियल स्टेट, भाडा तथा व्यवसायीक	५३३	६.९७	१०६,२३६	८.२४
१२	सार्वजनिक प्रशासन र सामाजिक सुरक्षा	१९०	२.४८	२४,८३०	१.९२
१३	शैक्षिक कार्य	२१९	२.८६	६७,७३९	५.२५
१४	स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य	१२६	१.६५	१६,९९२	१.३२
१५	अन्य सामूदायीक, सामाजिक तथा व्यक्तिगत सेवा	९५	१.२४	४६,९४७	३.६४
	Total value added- कुल उत्पादन	७,६५०	१००.००	१,२९०,०४५	१००.००
	बजार मूल्यमा –GDP	८,०८४		१३,६६,९५३	
	आभारभुत मूल्यमा –GDP	७,३८४		१२,४८,४८२	
	कुल राष्ट्रिय आय –GNI	८,१५०		१३,७४,५०३	
	जनसंख्या	१,८२,४५९		२,६४,९४,५०४	
	बजार मूल्यमा प्रति व्यक्ति आय (रु. मा)	रु.४४,६६६		रु.५१,८७९	
	प्रति व्यक्ति आय in US dollars	\$ ६१८		\$ ७१८	

स्रोत : नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन, २०१४, UND

३.८ रोजगारीमा संलग्न भएकाहरूको पेशा/काम (Occupation)

क्र. सं.	पेशाको विवरण	महिला संख्या	पुरुष संख्या	जम्मा	
				जनसंख्या	प्रतिशत
१	विधायक, उच्च पदाधिकारी तथा प्रबन्धकहरू	१८२	२३०	४१३	०.४९
२	विशेषज्ञहरू	१,६४१	९२४	२,५६५	३.०७
३	प्राविधिक तथा सहायक विज्ञहरू	६२५	१६२	७८७	०.९४
४	क्लर्क वा कारिन्दा वा कार्यालय सहायकहरू	३४४	६५	४०९	०.४९
५	सेवा गर्ने तथा पसल र बजारमा विक्री गर्ने कामदारहरू	१,३७९	८९६	२,२७५	२.७२
६	कृषि, वन तथा माछा पालन संबन्धि दक्ष तथा अर्धदक्ष कामदारहरू	३१,८२८	४०,२८५	७२,११३	८६.३२
७	शिल्प, कारिगरी र यससंग संबन्धित व्यवसायका कामदारहरू	१,५१३	४४६	१,९५९	२.३४
८	संयन्त्र तथा यन्त्र वा मेसीन चालक एवं संयोजनकर्ताहरू	१९७	३२	२२९	०.२७
९	सामान्य वा प्राथमिक तहका पेशाहरू	१,२३३	१,१२०	२,३५३	२.८२
१०	सैन्य शक्ति	३८	०	३८	०.०५
११	अन्य / उल्लेख नभएको	२१४	१८६	४००	०.४८
कुल जम्मा		३९,१९५	४४,३४७	८३,५४२	१००

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना, २०६८

३.९ स्थायी सम्पति र रोजगारीको संख्या अनुसार ठूलो उद्योगहरूको संख्या तथा रोजगारी सम्बन्धि विवरण

स्थायी सम्पति			रोजगारी संख्या		
प्रकार	संख्या	रोजगारी	प्रकार	संख्या	रोजगारी
१ करोड भन्दा कम	१४३०	४८७३	१० - १९ जना	१४३०	४८७३
१ करोड देखी ५ करोड	०	०	२० - ४९ जना	०	०
५ करोड भन्दा बढी	०	०	५० - ९९ जना	०	०
जम्मा	१४३०	४८७३	जम्मा	१४३०	४८७३

स्रोत: घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति-२०७४

३.१० उद्योगहरूको दर्ता सम्बन्धि विवरण

क्र.स	उद्योगहरूको वर्गीकरण	संख्या	संचालक सदस्य संख्या	पूँजि	रोजगारी
१	उत्पादन मूलक	२३५	२४२	८०३४६३००	९४६
२	उर्जा मूलक	०	०	०	०
३	कृषी तथा वनजन्य	४६०	४७२	१५६७०८५००	१४८५
४	खनिज जन्य	०	०	०	०
५	सेवा	७३५	७४५	२३७३४७२००	२४४२
६	निर्माण	०	०	०	०
जम्मा		१४३०	१४५९	४७४४०२०००	४८७३

स्रोत: घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति-२०७४

३.११ घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयबाट तालिम लिएका सम्बन्धि विवरण

क्र. स	तालिमको नाम	सहभागी संख्या		कैफियत
		आ.व २०७३/०७४	आ.व २०७४/०७५	
१	सिलाई	५९		
२	कृषी तथा पशुपालन	१६		
३	क्रिष्टल तथा खेर गएको वस्तु बाट आकर्षक हस्तकला	२०		
४	धातु हस्तकला सामान बनाउने	१७		
५	सिलाई कटाई रिफ्रेसर	८		
६	बास फर्निचर	१०		
७	सिलाई मेसिन मर्मत	१३		
८	नेपाली कागजको हस्तकला	१०		
९	गाडी मर्मत	११		
१०	ब्यूटिपार्लर	२०		
११	गुडिया बनाउने		१४	
१२	बाँसको हस्तकला बनाउने		१०	
१३	सिलाई कटाई रिफ्रेसर		११	
१४	बंगुरपालन तथा खोर निर्माण		१०	
१५	बाखा तथा खोर निर्माण		१०	
१६	कृषी औजार		१०	
१७	मौरिपालन तथा मह प्रसोधन		१०	
१८	हाउस वाइरिङ्ग		३८	
१९	मौरि तथा मह प्रसोधन		१३	
२०	कखुरापालन तथा खोर निर्माण		१२	
२१	बास फर्निचर		१०	
२२	सिलाई कटाई		११	
२३	हाते होजियारी		८	
२४	मौरिपालन तथा मह प्रसोधन		११	

स्रोत: घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति-२०७४

३.१२ सहकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

सि. नं.	कार्यप्रकृति	संस्था संख्या
१	जिल्ला सहकारी संघ	१
२	जिल्ला बचत / ऋण सहकारी संघ	१
३	जिल्ला कृषि संघ लि.	१
४	बहुउदेशीय	१५
५	बचत तथा ऋण	६९
६	बीज वृद्धि	१
७	कृषि	१५
८	विद्युत	१
९	महिला	११
जम्मा		११५

स्रोत:-जिल्ला सहकारी संघ, भोजपुर २०७४

३.१३ वित्तीय संस्था सम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम	संख्या
१	नेपाल बैंक लिमिटेड	१
२	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	२
३	कृषि विकास बैंक	१
४	सेन्चुरी बैंक	१
५	टुरिजम बैंक	१
६	नेपाल बंगलादेश विकास बैंक	१
७	एभरेष्ट बैंक लिमिटेड	१
८	सहकारी संस्था	११५
९	सिटिजन बैंक	१
१०	लक्ष्मी बैंक	१
११	प्रभु बैंक	१
१२	बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	९०

स्रोत : स्थलगत गणना

३.१४ जिल्लाको औषत ज्यालदर (प्रतिदिन)

मजदुर: पुरुष : रु ७००।-

महिला : रु ६००।-

डकमी : रु १०००।-

सिकमी : रु ८००।-

मिस्त्री (डण्डी बनाउने) : रु १०००।-

पेन्टर : रु १०००।-

मिस्त्री (मार्बल र टायर विछ्याउने) : रु २५००।-

प्लम्बर : रु १०००।-

इलेक्ट्रिसियन : रु १२००।-

सुपरभाईजर : रु १०००।-

खण्ड : ४

भौतिक पूर्वाधारहरु

४.१ यातायात सम्बन्धी विवरण (पालिकाको आधारमा)

क्र.सं.	विवरण	एकाइ	मान	कैफियत
१	सडक यातायात पुगेको गा.वि.स.	ओटा	६१	
२	सडकको लम्बाइ	जम्मा	कि.मी.	७६१.३५
		कालोपत्रे	कि.मी.	०
		ग्राभेल	कि.मी.	७.५०
		कच्ची	कि.मी.	७५३.८५
३	हवाई मैदान	ओटा	१	टक्सार
४	भोलुङ्गे पुल	ओटा	१४४	
५	पक्की पुल संख्या	ओटा	२	
६	काठ वा बाँसबाट बनेको पुल	ओटा	२५	

स्रोत: भोजपुर जिल्लाको पार्श्वचित्र-२०७४

४.२ सडक

सडकको प्रकार	कूल लम्बाइ	कालो पत्रे	ग्राभेल	कच्ची
राष्ट्रिय राजमार्ग	११६ कि.मी.	२५ कि.मी.	४१ कि.मी.	५० कि.मी.
जिल्ला सडक सञ्जाल	३९२	-	-	३९२
ग्रामीण सडक	२५३	-	-	२५३
जम्मा	७६१	२५	४१	६९५

स्रोत: भोजपुर जिल्लाको पार्श्वचित्र-२०७४

४.३ जिल्लामा विद्युतीकरणको अवस्था

क्र.सं.	विवरण	एकाइ	मान	कैफियत
१	राष्ट्रिय प्रसारण विद्युत सेवासँग जिल्ला जोडिएको	वर्ष	२०६७	
२	राष्ट्रिय प्रसारण विद्युत सेवासँग जोडिएको गा.वि.सं.	संख्या	१९	
३	विद्युत लाभान्वित घरपरिवार	प्रतिशत	२५%	
४	विद्युत लाभान्वित जनसंख्या	प्रतिशत	३५%	
५	सौर्य उर्जा	जडित	संख्या	५०५९
		लाभान्वित घरधुरी	संख्या	५०५९
		पुगेको गा.वि.सं.	संख्या	६३
	वायोग्यास	जडित	संख्या	७०
		लाभान्वित घरधुरी	संख्या	७०
		पुगेको गा.वि.सं.	संख्या	१२
	सुधारिएको चुलो	जडित	संख्या	८४०४
		लाभान्वित घरधुरी	संख्या	८४०४
		पुगेको गा.वि.सं.	संख्या	६३
	लघु जलविद्युत आयोजना	जडित	संख्या	२४
		लाभान्वित घरधुरी	संख्या	२९०३
		पुगेको गा.वि.सं.	संख्या	१५
६	जिल्लामा संचालित विद्युत आयोजना	मुगा घोरेटार आयोजना	के.भी.	३३
		लेगुवा बोखिम आयोजना	के.भी.	११
७	संकलित राजस्व	आ.व. २०६९।७०	रु.	१,०५,७७,०४२
		आ.व. २०७०।७१ वैशाखसम्म	रु.	१,१२,१०,५५०
८	कूल रोजगारी	संख्या	३४	
९	विद्युत चुहावट	प्रतिशत	३%	
१०	जडान भएको ट्रान्सफरमर	संख्या	८४	
११	प्रति महिना विद्युत खपत	युनिट	१,१०,०००	
१२	वार्षिक विद्युत खपत	युनिट	१३,२०,०००	
१३	जिल्ला भर विद्युत पुर्याउन लाग्ने समय	वर्ष	१०	

स्रोत:- विद्युत प्राधिकरण, भोजपुर २०७४।

४.४ संचार सम्बन्धि विवरण (२०७४) पौष मसान्तसम्म

S.N.	SYSTEM/TYPE OF SERVICE	PRE-PAID	POST-PAID	TOTAL
1	PSTN LANDLINE USER			888
2	CDMA FIXED LINE	57	711	768
3	SKY RUIM CARD	7843	119	7962
4	GSM / NSMASTE	30829	746	31575
5	ADSL			350
6	WI-MAX			137

Source : Nepal Telecom Bhojpur 2074

४.५ पत्रपत्रिका तथा एफ एम सम्बन्धी विवरण (२०७४)

विवरण	एकाइ	मान	कैफियत
दैनिक, साप्ताहिक पत्रिका	संख्या	२	
एफ.एम.		३	
केवल		१	

४.६ हुलाक कार्यालय सम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	गाउँपालिका /नगरपालिका	जिल्ला हुलाक	ईलाका हुलाक	अतिरिक्त हुलाक
१	भोजपुर न पा	१		७
२	षडानन्द न पा		२	८
३	रामप्रसाद राई गा. पा.		२	५
४	हतुवागढी गा. पा.		१	५
५	आमचोक गा. पा.		१	६
६	अरुण गा. पा.		२	५
७	पौवादुमा गा. पा.		२	४
८	साल्पासिलिचो गा. पा.		२	२
९	ट्याम्के गा. पा.		२	६
जम्मा		१	१४	४८

स्रोत : जिल्ला हुलाक कार्यालय भोजपुर २०७४

४.७ खेलकुद तथा मनोरञ्जन सम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	विवरण	एकाइ	मान	कैफियत
१	रंगशाला	ओटा	-	
२	खेलमैदान	ओटा	१५	
३	सार्वजनिक उद्यान	ओटा	-	
४	चलचित्र मन्दिर	ओटा	१	
५	स्वास्थ्य क्लब	ओटा	-	
६	साइवर क्याफे	ओटा	३	
७	स्नुकर/पुलहाउस	ओटा	१	
८	स्वीमिङ्ग क्लब/पुल	ओटा	-	
९	जीम हाउस	ओटा	२	

स्रोत:- भोजपुर जिल्लाको पार्श्वचित्र-२०७४

४.८ जिल्लामा संचालित सिंचाइ आयोजनाहरु

क्र.सं.	संचालित सिंचाइ योजनाको नाम, ठेगाना	सिंचित क्षेत्रफल (हे.)	कैफियत
१	नखुवा खोला सिं.यो., साम्पाड, देउराली	२००	मभौला आयोजना
२	हडरायो खोला सिं.यो., जरायोटार, भोजपुर	७५	
३	महावीर खोला सिं.यो., तुङ्गोछा, भोजपुर	७५	
४	सोन्थाड खोला सिं.यो., हेलौछा, भोजपुर	१५	
५	जुके खोला माभकुलो सिं.यो., टक्सार, भोजपुर	३०	
६	कप्ताने कुलो सिंचाइ योजना, भोजपुर	५०	

७	पाँचधारे ठूलो खोला तिलोचन कूलो, लेखक	३०	समुदाय व्यवस्थित सिंचित कृषि क्षेत्र आयोजना
८	कटवाल कूलो सिंचाइ योजना, कोट	७०	
९	सिँगाते मलापु सिंचाइ योजना, देउराली	२००	
१०	जलकूनी कूलो सिं.यो., याडपाड, भोजपुर	३८	
११	सोच्याड खोला सिंचाइ योजना, चम्पे	२००	
१२	याडटाड मेसपाड सिंचाइ योजना, अन्नपूर्ण	१०५	
१३	पपुवा खोला सिंचाइ योजना, खैराड	४५	
१४	डुडे अग्राखे सिंचाइ आयोजना, रानीवास	२५	
१५	मासेँ कूलो सिंचाइ योजना, कोट	७३	
१६	मञ्जुश्री सिंचाइ योजना	१०	
१७	गैह्वावारी	५	
१८	कालीमाटी	५	
१९	बतासे फोहरा	८	
२०	भोडे खोला	१३	
२१	फालीटार	१३	
२२	ठामी खोला	१०	
२३	खार्लातीम		

स्रोत:- सिंचाइ डिभिजन कार्यालय, भोजपुर ।

खण्ड : ५

प्राकृतिक स्रोत तथा वातावरण

५.१ प्राकृतिक स्रोत तथा वातावरणको सामान्य विवरण

क्र.सं.	विवरण	एकाइ	मान	कैफियत
१	वनजंगलले ढाकेको क्षेत्र	प्रतिशत	५४.४२	
२	नदी	ओटा	२	अरुण र सुनकोसी
३	खोला	ओटा	३६	
४	भरना	ओटा	२	छाँगे (षडानन्द नपा-३) र तक्मे (साल्यासिलिछो गापा-२)
५	ताल	ओटा	४	साल्पापोखरी, हाँसपोखरी, शिरवानी, मल्वापोखरी
६	वातावरण सम्बन्धी काम गर्ने संघसंस्था	ओटा	२	सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह र सामुहिक अभियान भोजपुर
७	सामुदायिक वन	ओटा	५६१	
८	निजी वन	ओटा	४७	

स्रोत : जिल्ला वन कार्यालय २०७४, भोजपुर

५.२ भू-उपयोग

क्र.सं.	विवरण	क्षेत्रफल	
		हेक्टरमा	प्रतिशतमा
१.	कुल क्षेत्रफल	१५२२३५	१००
२.	वन जंगल	७७३२३	५०.७९

३.	कृषियोग्य भूमि	६२२९९	४०.९२
४.	चरन र भाडी क्षेत्र	५५३२	३.६३
५.	नदि, खोला	३४६२	२.२७
६.	अन्य	३६९९	२.३८

स्रोत : जिल्ला वन कार्यालय, भोजपुर

५.३ जिल्लाको वनजंगल सम्बन्धी विवरण

भोजपुर जिल्लामा कुल भू-भागको ५४.४२ % क्षेत्रफल वनजंगलले ढाकेको छ। यस जिल्लाका वातावरण सम्बन्धी काम गर्ने संघसंस्थाहरुमा सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ भोजपुर र सामुहिक अभियान भोजपुर रहेको छ।

क्र.स.	वनको विवरण	संख्या	क्षेत्रफल	लाभान्भित घरधुरी	कैफियत
१	सामुदायिक	५६१	४२२००.८१	५२४००	
२	धार्मिक	४	१०.७७	८८	
३	कवुलियती	१९१	७५१.२०	१५५१	
४	निजि	४७	३९.१०	४७	
जम्मा		८०३	४३००१.८८	५४०८६	

५.४ इलाका वन कार्यालय सम्बन्धी विवरण-२०७४

स्थानीय तह	इलाका वन कार्यालयको नाम	वन संख्या			
		सामुदायिक	कवुलियती	धार्मिक	निजी
भोजपुर नपा	भोजपुर इ.व.का.	८५	१४	०	२५
षडानन्द नपा	दिङ्ला इवका. (षडानन्द नपा १-८), बोया इवका. (वडा ९-१४)	९९	५	०	१०
रामप्रसादराई	मानेभञ्ज्याङ इ.व.का.	५५	०	०	०
हतुवागढी	रानीवास इ.व.का.	४६	६५	०	०
आमचोक	वालखा इ.व.का.	५६	३१	१ (चण्डीथान धार्मिक वन)	०
अरुण	याकु इ.व.का.	८१	४०	१ (कालिका जाल्पादेवी)	४
पौवादुङ्मा	भोजपुर इ.व.का. (पौवादुङ्मा-१), याकु इवका (वडा २-६)	४५	३४	२ (सिंहदेवी र हरिकुल)	४
साल्पासिलिछो	दिङ्ला इवका	१८	०	०	२
टेम्केमैयुङ	बोया इवका (टेम्केमैयुङ - १), अन्नपूर्ण इवका (वडा २-९)	७६	२	०	२
जम्मा		५६१	१९१	४	४७

स्रोत : जिल्ला वन कार्यालय, भोजपुर

५.५ जलाधार क्षेत्र तथा उपजलाधार क्षेत्रको विवरण - २०७४

भोजपुर जिल्ला अर्न्तगत ३ वटा उपजलाधारक्षेत्र रहेको छ।

१ नखुवा खहरेखोला उपजलाधार क्षेत्र : याकू र जरायोटा

२ लागुवाखोला उपजलाधार क्षेत्र : चरम्बी, प्याउली, चम्पे र याङपाङ

३ अखुवाखोला उपजलाधार क्षेत्र : भोजपुर न.पा. र आम्तेक र अन्य देहायका जलाधार क्षेत्र रहेका छन्।

क्र.स.	जलाधार क्षेत्रको नाम	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी.)	फैलावट क्षेत्र - (गा.वि.स.)
१	इन्द्रावती खोला		दोभाने
२	चन्द्रावती खोला		दोभाने

३	इर्खुवा खोला		दोभाने, खाटम्मा, चौकिडाँडा, कुलुङ, कुदाकाउले, नेपालेडाँडा
४	थुम्लुङ खोला		दोभाने, कुदाकाउले
५	ताँव खोला		कुदाकाउले
६	दाडमाया खोला		कुदाकाउले
७	चिर्खुवा खोला	८०.१८	नेपालेडाँडा, दिङला न.पा.
८	ककुवा खोला		कुलुङ, चौकिडाँडा
९	वेडखुवा खोला	७६.४१	खाटम्मा र चौकिडाँडा
१०	छाँगे खोला		खारतम्छा
११	श्यामखोला		खारतम्छा, किमालुङ
१२	पिङखुवा खोला		तिम्मा, छिलामखू, गुप्तेश्वर, खावा, कोट, सिद्धेश्वर, भोजपूर, दलगाँउ, आम्तेक, मानेभञ्ज्याङ, ठूलोदुङमा, रानीबास
१३	खुगे खोला		खावा
१४	वाचिम्ले खोला		नागी, खावा र अन्नपूर्ण
१५	शेरा खोला	२७.८८	सिद्धेश्वर, गुप्तेश्वर र भोजपूर
१६	अखुवा खोला	९१.३०	आम्तेक, भोजपूर, श्यामशिला र तिवारीभञ्ज्याङ
१७	कालापानी खोला	५५.८६	होम्ताङ, खैराङ, पात्लेपानी, हसनपूर
१८	होम्ताङ खोला	३३.८४	होम्ताङ र रानीबास
१९	सिक्तेल खोला	३०.९०	दलगाँउ र ओखे
२०	सेल्मे खोला	४९.४५	ओखे, लेखर्क, गोगने र कोट
२१	वेहेरे खोला	५६.४९	दलगाँउ, मानेभञ्ज्याङ, बैकुण्ठे, भुल्के, र धोत्लेखानी
२२	याङगुखुवा खोला	३९.५२	हेलौछा, बोया, साङपाङ, देउराली
२३	दुङमा खोला		ठूलो दुङमा
२४	हिङखुवा खोला	७२.३१	तिम्मा, छिनामखू
२५	लागुवा खोला	५६.३०	चम्पे, याङपाङ, प्याउली, चरम्बी
२६	माल्वा खोला	५०.८५	तिम्मा र गुप्तेश्वर
२७	हडरायो खोला	६९.५७	तिवारीभञ्ज्याङ, याकू, प्याउली, जरायोटार
२८	खेसाङ खोला	७३.९८	तिवारीभञ्ज्याङ, ठूलोदुङमा, श्यामशिला, बास्तिम
२९	कावा खोला	१००.९५	बैकुण्ठे, मानेभञ्ज्याङ, रानीबास, बासीखोरा, यू, देवानटार
३०	छरलिङ खोला	४९.७२	सिन्द्राङ, देवानटार, पात्लेपानी, दूस्माना, खैराङ
३१	खकूवा खोला	७९.६२	देउराली, बोया, हेलौछा, साम्पाङ
३२	नेदि खोला	६१.७५	कुदाकाउले, दोभाने
३४	सोरेङ खोला		चम्पे, हेलौछा
३५	मखुवा खोला		बासीखोरा र बैकुण्ठे
३६	चुकुवा खोला		बासीखोरा र बैकुण्ठे
३७	एखुवा खोला	७०.९३	बालाङखा, यू, थिदिङखा, पावला, देवानटार, वासिङथर्पु, बोयाङ, हसनपूर, पाङ्चा, दुस्माना
३८	पोम्खुवा खोला		खैराङ र सिन्द्राङ बीचबाट सिरलिङ
३९	बोकारे खोला		देवानटार मा
४०	खम्बे खोला		देवानटार र पावलाबीच एखुवामा
४१	वाराङ खोला		पावला र थिदिङ बीच एखुवामा
४२	बुङवा खोला		यू, वासिङथर्पु, बालाङखा, खोटाङ सिमाना भएर सुनकोशी

स्रोत : जिल्ला भू-संरक्षण कार्यलय भोजपूर २०७४

५.६ प्रमुख ताल, भरना, नदी, खोला, निकुञ्ज, आरक्ष, हिमाल, पहाड सम्बन्धि विवरण

प्रमुख ताल तथा पोखरी			
सि.नं.	नाम	स्थान	कैफियत
१	सात्या पोखरी	दोभाने	प्रसिद्ध धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थल
२	हॉस पोखरी	तिम्मा	पर्यटकीय स्थल

३	मल्वा पोखरी	छिनामखु-८	
४	शिरवानी पोखरी	खावा-७	
प्रमुख भरनाहरु			
सि.नं.	नाम	स्थान	कैफियत
१	छाँगे भरना	खार्तमछा	भोजपुरको अग्लो भरना
२	तक्मे भरना	कुलुङ	

प्रमुख नदी तथा खोलाहरु

क्र.स.	नदी तथा खोला	बहाव क्षेत्र	कैफियत
१	अरुण नदी	कुलुङ, नेपाले डाँडा, मुलपानि, केउरेनी, बोया, चम्पे, याङपाङ, चरम्बी, जरायोटा, सानोदुङमा, ठूलोदुङमा र होम्ताङ	संखुवासभा र धनकुटा सँग सीमा नदि
२	पिखुवा खोला	तिम्मा, छिनामखु, गुप्तेश्वर, खावा, कोट, सिद्धेश्वर, भोजपुर न.पा., दलगाँउ, आम्तेक, मानेभञ्ज्याङ, ठूलोदुङमा र रानिबास	भोजपुरको सबभन्दा ठूलो र लामो नदी
३	इर्खुवा खोला	दोभाने, खाटम्मा, चौकिडाँडा, कुलुङ, कुदाकाउले, नेपालेडाँडा,	भोजपुरको दोस्रो ठूलो र लामो नदी
४	चिर्खुवा खोला	नेपालेडाँडा, मुलपानी, किमालुङ र खार्तमछा,	पाँचौ ठूलो खोला
५	याङगुवा खोला	साम्पाङ, बोया, हेल्लैछा	
६	एकुवा खोला	बालाङखा, युँ, थिदिङखा, पावला, देवानटार, वासिङथुपु, बोयाङ, हसनपूर, पाङ्चा, दुम्माना	तेस्रो ठूलो खोला

प्रमुख हिमाल/पहाड/डाँडा

सि.नं.	नाम	स्थान	कैफियत
१	सिलिचुङ चुचुरा	दोभाने -८ (४१५३ मिटर अग्लो)	पर्यटकीय स्थल
२	कुलुपोङखो डाँडा	दोभाने -८ (३६०० मिटर अग्लो)	
३	लाउरे डाँडा	दोभाने - ७	
४	मैयुङ लेक	तिम्मा, किमालुङ, खार्तमछा, दोभाने	पर्यटकीय स्थल
५	कुलुपोङखो भञ्ज्याङ	दोभाने- ८ (३४०० मिटर)	साल्पापास/ सोलु सीमा
६	टेम्के डाँडा	लेखर्क, नागी र खावा (३०१० मिटर)	पर्यटकीय स्थल
७	सेल्मे डाँडा	लेखर्क	
८	युँ डाँडा	युँ	
९	चखेवा भञ्ज्याङ	नागी- ४	खोटाङ सीमा
१०	तावा भञ्ज्याङ	छिनामखु - ८	खोटाङ सीमा
११	बौद्ध भञ्ज्याङ	दोभाने - ९	खोटाङ सीमा
आरक्ष/ निकुञ्जहरु			
भोजपुर जिल्ला भित्र कुनै आरक्ष वा निकुञ्ज जस्ता संरक्षित क्षेत्र रहेका छैन ।			

स्रोत : जिल्ला भू-संरक्षण कार्यालय, भोजपुर

खण्ड : ६

कृषि सम्बन्धी विवरण

६.१ कृषि सम्बन्धी सामान्य तथ्याङ्क

क्र.स.	बाली	क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन (अनुमानित मे.ट.)	उत्पादकत्व
१	धान	१९१००	४३९३०	२.३
२	मकै	३६३६०	९४५३६	२.६
३	कोदो	५५०५	४५००	०.८१
४	फापर	१५	४	०.२६
५	तेलहन	२८०	२२४	०.८
६	दलहन	६६०	५२८	०.८

७	अलैची	६५०	१९२	०.२९
८	आलु	३२००	३५७४६	११.४७
९	अदुवा	३००	२०००	६.६६
१०	सुन्तला	७२०	३३००	४.५
११	तरकारी	१४००	२१०००	१५

स्रोत : जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, भोजपुर

खण्ड : ७ पशुपंक्षी

७.१ पशुपंक्षीजन्य उत्पादन (आ.व. २०७३/०७४ तेस्रो चौमासिक तथा वार्षिक)

सि.नं.	विवरण	उत्पादनको प्रकार	इकाइ	पशुपंक्षीजन्य उत्पादन विवरण			
				तेस्रो चौमासिक		वार्षिक	
				यस वर्ष	गत वर्ष	यस वर्ष	गत वर्ष
१	दूध	क. गाई	मे.टन	१९९९	१९९४	७३४५	७३२४
		ख. भैंसी		२८७२	२८७२	५८६७	५७९७
		जम्मा		४८७१	४८५९	९७४७	१३१२१
२	मासु	क. खसी, बोका	मे.टन	१०९	१०६	३५६	३१३
		ख. राँगा		३३५	३३२	११७८	११६८
		ग. बंगुर		३०८	३०४	९३२	९१९
		घ. कुखुरा		८७	८३	२६७	२५१
		ङ. भेडा		२०	१८	५४	५१
		च. हाँस		१.०४	१	२	१.५
		छ. परेवा			०.००१		
		जम्मा		८६०.०४	८४४	१७२१	२६९७
३	फुल	क. कुखुरा	हजार	१३७०	१३३५	४०७९	४०३७
		ख. हाँस		१८.५	१८	६८	५६
		जम्मा		१३८८.५	१३५३	४१४७	४०९३
४	छाला	वर्गफिट	१६४००	१६३००	५३१००	५२४००	
५	ऊन	कि.ग्रा.	७३९	७३७	१४७८	१४७५	
६	घिउ	मे.टन	५९	५७	११७	११३	
७	छुर्पी	मे.टन	४९६	४९२	९८०	९७९	

स्रोत : पशु सेवा कार्यालय, भोजपुर

७.२ पशुपंक्षी सम्बन्धी विवरण(आ.व. २०७३/०७४ तेस्रो चौमासिक तथा वार्षिक)

सि.नं.	पशुपंक्षीको नाम	पशुको जात	इकाइ	तेस्रो चौमासिक		वार्षिक	
				यस वर्ष	गत वर्ष	यस वर्ष	गत वर्ष
१	गाई	स्थानीय	ओटा	९११६७	९१२०५	९११६७	९१२१२
		वर्णशंकर		७२३७	७१३५	७६२१	७५३२
		जम्मा		९८४०४	९८३४०	९८७८८	९८७४४
२	भैंसी	स्थानीय	ओटा	२९१२२	२९२६८	२९१२३	२९३६८
		वर्णशंकर		१९८७०	१९६३०	२०१२०	१९६३०
		जम्मा		४८९९२	४८८९८	४९२४३	४८९९८
३	बाखा	स्थानीय	ओटा	८९४५६	९०२४१	९०२४१	९१९८७
		वर्णशंकर		१८३०७	१७५२०	१९९९०	१८६३२

		जम्मा		१०७७६३	१०७७६१	११०२३१	११०६१९
४	भेडा	स्थानीय	ओटा	१७३०८	१८२०७	१८१०९	१८२१०
		वर्णशंकर		५४३	३११	५७७	५७४
		जम्मा		१७८५१	१८५१८	१८६८६	१८७८४
५	वंगुर/सुंगुर	स्थानीय	ओटा	२८७८०	२९५००	२९५००	२८८७१
		वर्णशंकर		१८९९९	१८६००	१८६००	१६२८५
		जम्मा		४७७७९	४८१००	४८१००	४५१५६
६	कुखुरा	स्थानीय	ओटा	२५६७३४	२६४५१६	२६४५१६	२६१४४७
		लेयर्स		१११००	१५००	१११००	१०००
		ब्रोइलर्स		२००००	१२००	२००००	१४०००
		डुअल		१८५४५	१५३००	१८५४५	१७७१९
		गिरीराज		६५४	४२१	६५४	४३
		जम्मा		३०७०३३	२८२९३७	३१४८१५	२९४२०९
७	हाँस		ओटा	३९०५	३७४८	३९०५	३९०१
८	परेवा		ओटा	१७६१२	१७३४५	१७६१२	१७५८६
९	खरायो		ओटा	१०५	५१	१०५	१०२
१०	घोडा, खच्चड		ओटा	२११	१५०	२११	१९८
११	याक, नाक, चौरी		ओटा	८८९	८८८	८८९	८६७
१२	कुकुर		ओटा	१४३४५	१३२४१	१४३४५	१४२८४

स्रोत : पशु सेवा कार्यालय, भोजपुर

७.३ पशुपंक्षीको निकासीर पैठारी (आ.व. २०७३/७४ ते. चौमासिक तथा वार्षिक)

सि. नं.	अवधि	पशुपंक्षी निकासीर पैठारी									
		निकासी (संख्या)					पैठारी (संख्या)				
		गाई/गोरु	भैंसी/राँगा	खसी/बाखा	सुँगुर	कुखुरा	गाई/गोरु	भैंसी/राँगा	खसी/बाखा	सुँगुर	कुखुरा
१	ते.चौ.	२७६०	१२३	३५००	१७०	२२६०	३२	१४	१७८	५६	१५०००
२	वा.	५५२७	२४६	७००९	३४०	४५२६	६५	२८	३५७	११२	३००३९

स्रोत : जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, भोजपुर

पशुजन्यपदार्थ निकासी तथा पैठारी

सि. नं.	अवधि	निकासी					पैठारी				
		मासु मे.ट.	फुल ओटा	छाला व.फि.	ऊन कि.ग्रा.	घ्यू कि.ग्रा.	दूध मे.ट.	फुल ओटा	छाला व.फि.	ऊन कि.ग्रा.	
१	ते.चौ.	२३०	१०००	१५०५	३६२	१५५००	१	२०००	६००	११००	
२	वा.	४५८	१९९०	२९९५	७२०.३८	३०८४५	२.०२	३९८०	११९४	२१८९	

स्रोत : जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, भोजपुर

पशुजन्य पदार्थ दूध मात्रको (२०७३/७४ को वार्षिक)

उत्पादन विवरण (मे.ट.)			आफूले उपभोग गरेको परिमाण (मे.ट.)			आफूले उपभोग पश्चात् विक्री परिमाण (मे.ट.)			जम्मा आम्दानी
दूध	घ्यू	छुर्पी	दूध	घ्यू	छुर्पी	दूध	घ्यू	छुर्पी	
१३१२१	११३	८२.१५५	९१८४	०	०	३९३७	३०.८४५	७८.३२	३०१३८८.२५
विक्री वितरणबाट आम्दानी रु. मा						१९६८५०	२६२१८.२५	७८३२०	

७.४ पशुपंक्षीको पकेट क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	पशुपंक्षी	पकेट क्षेत्र
१	गाई	छिंतामखु, भोजपुर, आम्तेक, च्यांग्रे, दिंला, प्याउली, हेलौंछा, वाखिम र टक्सार
२	भैंसी	दिंला, याङपाड, आम्तेक, रानीवास, वोखिम, टक्सार र सिन्द्राड
३	बाखा	कुलुङ, चरम्बी, देउराली, हेलौंछा, सानोदुम्मा, जरायोटा, आम्तेक, हसनपुर, टक्सार, पात्लेपानी, वास्तिम, याङ्पाङ्ग, भैंसीपंखा र प्याउली

४	बँगुर	साङ्गापाङ्ग, भोजपुर, टक्सार, बोखिम, याकु, प्याउली, सानोदुम्मा, च्याङ्गे र गोगने
५	चौरी	किमालुङ्ग र दोभाने
६	कुखुरा	भोजपुर, टक्सार, दिंला, प्याउली, बोखिम र भैसीपंखा

स्रोत: जिल्ला पशु कार्यालय, भोजपुर २०७१

खण्ड : ८

सार्वजनिक प्रशासन

८.१ जिल्लाका सरकारी र अन्य कार्यालयहरूको विवरण

सि. नं.	कार्यालयको नाम	टेलिफोन नम्बर	स्थायी कर्मचारी संख्या						अस्थायी कर्मचारी संख्या	कैफियत
			अधिकृत स्तर		सहायक स्तर		सहयोगी			
			दरबन्दि	पदपूर्ति	दरबन्दि	पदपूर्ति	दरबन्दि	पदपूर्ति		
१	जिल्ला अदालत	४२०३११	१	१	१६	१२	७	५	६	
२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	४२०१३५	३	२	१६	८	८	८	५	१ जना सवारी चालक फाजिल
३	जिल्ला समन्वय समिति	४२०१४३	२	२	५	५	४	४	२	
४	जिल्ला सरकारी वकील	४२०१९४	२	२	४	४	३	१	२	
५	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	४२०१९९	३	३	४५	४५	२	२	४	
६	जिल्ला कारागार कार्यालय	४२००२६	१	०	९	६	४	४		
७	नेपाल टेलिकम	४२०२२२	१	१	२	२	१	१	१	
८	जिल्ला वन कार्यालय	४२०१३४	८	२	१४	८	३६	२४	२	वन रक्षकलाई सहयोगी अन्तर्गत राखेको
९	खाद्य संस्थान	४२०२४३	१	१	२	०	२	१	१	
१०	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	४२०१८९	२	२	१५	१३	४	३	१	अधिकृत स्तरका २ र सहायक स्तरका ४ जना अध्ययन विदामा रहेको
११	भोजपुर न.पा.	४२०२२०	१०	५	५७	२०	१६	१६	६	
१२	पूर्वाञ्चल सिंचाइ विकास सब डिभिजन नं. २	४२०१०९	३	३	६	३	३	३	२	
१३	जिल्ला भू-संरक्षण कार्यालय	४२०११४	१	१	६	५	२	१	१	
१४	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	४२०१०५	१	१	३	२	३	२	२	
१५	जिल्ला पशु कार्यालय	४२०१२९	५	३	२२	१६	१३	१३	१	
१६	आयुर्वेदिक औषधालय	४२००३८	१	०	३	३	२	०	२	
१७	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	४२०१७८	१	१	२१	६	२	-	७	
१८	नापी कार्यालय	४२०२३८	१	१	८	५	३	३	-	
१९	कृषि विकास कार्यालय	४२०१३०	६	१	३०	२४	१७	११	१	
२०	नेपाली सेना रणवम गण	४२०२००	६७५ जना कार्यरत							
२१	जिल्ला खानेपानी तथा सरसफाई	४२०११०	१	१	९	७	३	३	१	
२२	को.ले.नि.का.	४२०१४०	१	१	६	६	३	३	-	
२३	कृषि विकास बैंक	४२०१६६	१	१	३	३	२	२	-	
२४	महिला तथा बालबालिका	४२०१०३	१	१	१२	१२	२	१	१	
२५	मालपोत कार्यालय	४२०१९६	१	०	१०	४	५	१	१	
२६	नेपाल बैंक लि.	४२००१०	१	१	४	४	२	२	-	
२७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	४२०१५५	१	०	८	८	-	-	३	
२८	राष्ट्रिय अनुसन्धान केन्द्र	४२०१२३	१	१	१५	७	-	-	१	
२९	सशस्त्र प्रहरी बल	४२०४००	१८० जना कार्यरत							
३०	ट्राफिक प्रहरी कार्यालय	-	-	-	५	३	२	२	-	
३१	जिल्ला हुलाक कार्यालय	४२०११६	१	०	८	६	८७	२३	४७	
३२	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति	४२०११९	१	१	४	२	२	२	६	
३३	जिल्ला निर्वाचन कार्यालय	४२००४४	१	१	४	२	२	२	१	
३४	जिल्ला प्राविधिक कार्यालय	४२००३१	३	१	७	२	२	१	१	
३५	नेपाल नागरिक उड्डयन प्रा.	४२०११८	२	१	-	-	१	१	१	

सि. नं.	कार्यालयको नाम	टेलिफोन नम्बर	स्थायी कर्मचारी संख्या						अस्थायी कर्मचारी संख्या	कैफियत
			अधिकृत स्तर		सहायक स्तर		सहयोगी			
			दरबन्धि	पदपूर्ति	दरबन्धि	पदपूर्ति	दरबन्धि	पदपूर्ति		
३६	नेपाल वायु सेवा निगम	४२०१६७	१	१	१	१	२	२	१	
३७	तथ्यांक कार्यालय	४२०१०४	१	१	७	५	२	२	-	
३८	शैक्षिक तालिम केन्द्र	४२०२३७	४	१	२	१	३	२	१	
३९	प्राविधिक शिक्षालय	४२०७१६	१	१	२	१	३	-	२	
४०	Tourism Bank	-	१	१	२	१	३	-	२	
४१	सेन्चुरी बैंक	-	१	१	३	३	-	-	१०	
४२	नेपाल बंगलादेश बैंक	-	१	१	३	३	१	१	१	

स्रोत :- विभिन्न कार्यालयहरूको प्राथमिक सर्वेक्षणबाट प्राप्त नतिजा-२०७४

खण्ड : ९

न्याय तथा कानून

९.१ लगत, फछ्यौट र बाँकी भएका मुद्दा सम्बन्धि विवरण (आ.व. २०७३/७४)

क्र.स.	मुद्दाको नाम	लगत	फछ्यौट	बाँकी
१	लेनदेन	१०	०८	०२
२	जग्गा सम्बन्धी	२२	१६	०६
३	पारिवारिक	१०४	७८	२६
४	करणी	२६	१७	९
५	चोरी	०५	०२	०३
६	ज्यान	२९	२४	०५
७	कुटपिट	०६	०५	०१
८	लागू औषध	०१	०	०१
९	करकाप	०२	०१	०१
१०	गालि वेईज्जती	०७	०७	०
११	लूटपाट	०२	०२	०
१२	जालसाजी	०५	०२	०३
१३	घरेलु हिंसा	०२	०२	०
१४	राज्य विरुद्धको अपराध	०१	०१	०
१५	नागरिकता	०१	०१	०
१६	ठगि	०३	०२	०१
१७	वन सम्बन्धी	०२	०२	०
१८	संरक्षित वन्यजन्तू	०२	०१	०१
१९	मिलापत्र/फैसला बदर	०२	०	०२
२०	अन्य	०१	०१	०
जम्मा		२३३	१७२	६१

स्रोत:-जिल्ला अदालत, भोजपुर २०७४

खण्ड : १०

महिला तथा बालबालिका सम्बन्धि विवरण

१०.१ महिला तथा बालबालिका सम्बन्धि आधारभूत विवरण

जम्मा जनसंख्या : १,८२,४५९
 महिला : ९६,४०६
 महिला प्रतिशत : ५२.८४
 पुरुष महिला अनुपात/ लैङ्गिक अनुपात: ८९.३
 औषत परिवार सदस्य संख्या : ४.६३
 साक्षर जनसंख्या प्रतिशत : ६९.४९%
 महिला साक्षरता : ६९.३८%
 ५ वर्षमुनिको जनसंख्या : १७,८२७ (९.७७%)
 महिला घरमुलि भएको परिवार प्रतिशत : २७.३९ %
 बालबालिका (उमेर ०-१४वर्ष): ६३३९९ (३४.७४%)
 बाल क्लब संख्या : २०० वटा
 विद्यालयमा आवद्ध बाल क्लब संख्या : ३० वटा
 समुदायमा आवद्ध बाल क्लब संख्या : १७० वटा
 जिल्लामा महिला समुह संख्या : १९० वटा
 महिला समुहमा आवद्ध महिला सदस्य संख्या : १४९९

खण्ड : ११

राजनैतिक दल र तिनीहरूको प्रतिनिधित्व

११.१ प्रदेश सभा तथा प्रतिनिधि सभा- २०७४ निर्वाचन मत परिणाम विवरण

क्र. सं.	विजयी उम्मेदवार	राजनीतिक दल	निर्वाचन चिन्ह	प्राप्त सदर मत संख्या	कैफियत
१	सुदन किराँती	नेकपा माओवादी केन्द्र	गोलाकाभिन्न हँसिया हथौडा	३४,३९४	प्रतिनिधि सभा सदस्य नि.क्षे.नं. १
२	राजेन्द्र कुमार राई	नेकपा एमाले	सूर्य	१९,२९७	प्रदेश सभा सदस्य नि.क्षेत्र नं. १
३	शेरधन राई	नेकपा एमाले	सूर्य	२०,३३४	प्रदेश सभा सदस्य नि.क्षेत्र नं. २

११.२ प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र अनुसार मतदाता सम्बन्धी विवरण

क्षेत्र नं.	स्थानिय तह	वडा नं.	मतदान स्थल	पुरुष	महिला	जम्मा
१	अरुण गाउँपालिका	१	कटका मावि, याडपाड	९५२	९२३	१८७५
		२	चम्पे मावि, चम्पे	९८१	९१८	१८९९
		३	शारदा मावि, प्याउली	७८३	८२१	१६०४
		४	अरुण मावि, चरम्बी	४७५	४३०	९०५
		४	जाल्या मावि, ज्याड	४३१	३९६	८२७
		५	विश्वप्रेमी मावि, भवन, विर्ता	८११	७८३	१५९४
		६	गाविस भवन, पाल्याले	८९०	९४२	१८३२
		७	सगरमाथा मावि, सिक्रेटार	३७८	३२४	७०२

		जम्मा	५,७०१	५,५३७	११,२३८	
२	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका	१	जीवनसुधार आवि, खम्बुखा	४९२	४१४	९०६
		१	पशुपति मावि, रिमचिम	४२०	३४०	७६०
		२	त्रिभुवन धर्मोदय मावि, वाक्टुवा	९०४	८५४	१७५८
		३	गाविस भवन, अन्नपूर्ण	५५२	५४६	१०९८
		४	चण्डेश्वरी मावि भवन, दिल्या, नागी	४५७	४५४	९११
		५	पशुपति मावि, भञ्ज्याङ	४०४	३५०	७५४
		५	महेन्द्र मावि, चोलन्ती	३०५	३०६	६११
		६	जौनागी आवि, खाल्डे	५२७	४९८	१०२५
		७	जनोदय मावि भवन, कोटडाँडा	७१८	७०७	१४२५
१	पौवादुङ्मा गाउँपालिका	८	विद्वेश्वर मावि, गोगने	६९३	६३३	१३२६
		९	सिंहदेवी मावि भवन, लेखर्क	७९५	७२६	१५२१
		जम्मा		६२६७	५८२८	१२०९५
		१	स्वास्थ्य चौकी भवन, श्यामशिला	७५९	८१७	१५७६
		२	तिवारीभञ्ज्याङ मावि, भञ्ज्याङ	८९२	८९९	१७९१
		३	पञ्चकन्या मावि, च्याङ्गेपोखरी	१०१३	८८५	१८९८
		४	गाविस भवन, वास्तिम	७४८	७५८	१५०६
		५	सानोदुम्मा मावि, थर्पु	७५१	६९२	१४४३
		६	सूर्योदय मावि, ठूलो थर्पु	६५४	६७३	१३२७
जम्मा		४८१७	४७२४	९५४१		
१	भोजपुर नगरपालिका	१	चण्डी मावि, डाँडाबोखिम	४५८	३८१	८३९
		२	कालिका मावि, हेलौछा	६८८	५३४	१२२२
		३	पञ्चकन्या आवि, चप्लेटी	६९०	६७६	१३६६
		४	सिद्धेश्वर उमावि, दाँवाबजार	१०३६	९६९	२००५
		५	पञ्चकन्या मावि, बोखिम	१०५५	१०५८	२११३
		१०	गाविस भवन, डाँडाखर्क	७८९	७९९	१५८८
		६	शैक्षिक तालिम केन्द्र, देउराली	५१५	५८३	१०९८
		७	टुँडीखेल स्थानीय टुँडीखेल, भोजपुर	५५७	६५१	१२०८
		८	सरस्वती आवि, पोखरे	३३८	३८१	७१९
१	षडानन्द नगरपालिका	९	बालमन्दिर भवन (सिद्धकाली छेऊ)	५०१	५५१	१०५२
		११	लक्ष्मी आवि, आम्तेक	८७७	८४२	१७१९
		१२	यशोधरा मावि, टक्सार	१२१७	१२३१	२४४८
		जम्मा		८७२१	८६५६	१७३७७
		१	शन्त मावि, नेपालेडाँडा	१२८२	१०९७	२३७९
		२	गाविस भवन, बौलिया	८२६	७३९	१५६५
		३	चन्द्रावती आवि, सिक्तेलटार	४६६	४१५	८८१
		४	कृषि सेवा केन्द्र भवन, दिङ्लाबजार	५५६	५५५	११११
		५	महाकाली आवि, आँपटारी	६३२	५७७	१२०९
६	जनकल्याण आवि, तिब्रे	६८८	६३८	१३२६		
७	सिंहवाहिनी आवि, कटहरे, बितलब	६२६	६१४	१२४०		
८	लक्ष्मी आवि भवन, तुङ्गेछा	७६६	७६७	१५३३		
९	गाविस भवन, किमालुङ	४५६	४७९	९३५		
१०	सरस्वती मावि भवन, सत्तल	१०६२	१०१५	२०७७		
११	शारदा मावि, भ्याउँपोखरी	९४६	८५२	१७९८		
१२	महेन्द्रोदय मावि, टारीगाउँ	८५६	७५४	१६१०		
१३	विहीवारे आवि, बाघसिले	६५१	६०२	१२५३		
१४	महेन्द्रोदय मावि भवन, विहीवारे	६३२	५७७	१२०९		
जम्मा		१०४४५	९६८१	२०१२६		
१	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	१	विरेन्द्र मावि भवन, स्कूलडाँडा	६०५	५००	११०५
		२	ठोटनरी मावि, कुलुङ	६२४	५६४	११८८
		३	गाविस भवन, छौँछा आफर	७२३	६७३	१३९६

		४	जालपा मावि, दुइमा	६४४	५४६	११९०
		५	इन्द्रावती मावि, साल्या फेदी	७७४	७१४	१४८८
		६	सालेवा मावि, सालेवा	७४५	६०९	१३५४
			जम्मा	४११५	३६०६	७७२१
२	आमचोक गाउँपालिका	१	पञ्चकन्या मावि, वासिङ्थर्पु	४८०	४५६	९३६
		२	गाविस भवन, युँ, राँकेबजार	६२७	५६७	११९४
		३	शिक्षाज्योती मावि, प. भञ्ज्याङ	७३२	७२२	१४५४
		४	चण्डेश्वरी मावि, बालंखाबजार	६०८	५५०	११५८
		५	गाविस भवन, पावला डाँडाटोल	४३३	३७२	८०५
		६	मंगलादेवी आवि, देवानटार	५८१	५५०	११३१
		७	मान्द्रेचुम्पाला सा.व. भवन, गजरक	४७७	३९८	८७५
		८	जनजागृति मावि, जरेकोल	४९२	४४८	९४०
		९	गाविस भवन, आमचोक	७६४	६९१	१४५५
		१०	लक्ष्मी मावि, पाङ्चा	३७०	३२९	६९९
		१०	शिव प्रावि भवन, रोल्ला	३७६	३०२	६७८
					जम्मा	५९४०
२	रामप्रसादराई गाउँपालिका	१	कालिका मावि, ओखे	४६७	४०७	८७४
		१	जुनेली आवि, खेना	३३९	३५३	६९२
		२	कटुन्जे मावि भवन, कटुन्जे	२८७	२५७	५४४
		२	छिन्ताडदेवी मावि, धोदलेखानी	२८४	२४७	५३१
		३	गाविस भवन, भुल्के	७७४	७५४	१५२८
		४	नवदुर्गा मावि, दलगाउँ	७६६	६९४	१४६०
		५	बेहेरेश्वर मावि, मानेभञ्ज्याङ	७७९	६९१	१४७०
		६	गाविस भवन, चिलाउनेटार	८४५	७९५	१६४०
		७	सिंहेश्वरी मावि, बासिखोरा	६८३	६४७	१३३०
		८	भिमेश्वरी मावि, वाक्छखा	४९४	४६७	९६१
			जम्मा	५७१८	५३१२	११०३०
२	हतुवागढी गाउँपालिका	१	भिमेश्वरी मावि, सल्ले	७९२	७८४	१५७६
		२	शान्तिनिकेतन मावि, लुंगीन	९०७	९३०	१८३७
		३	शिशु शिक्षा मावि, सिद्राङ	४३५	४६१	८९६
		४	गाविस भवन, खैराङ	९००	९०९	१८०९
		५	शान्ति मावि, सोया	७९५	८४५	१६४०
		६	प्रजातन्त्र मावि, होम्ताङ	९९०	१०६९	२०५९
		७	निर्मला आवि, लुम्बिम	५४३	५२१	१०६४
		८	विद्यापोखरी आवि, पात्लेपानी	४३१	४८३	९१४
		९	जनसेवा मावि, हसनपुर	७७४	७२३	१४९७
			जम्मा	६५६७	६७२५	१३२९२
			कुल जम्मा	५८२९१	५५४५४	११३७४५

स्रोत : जिल्ला निर्वाचनल कार्यालय, भोजपुर

खण्ड : १२ सरकारी खर्च

१२.१ जिल्लाका सरकारी कार्यालयहरुको बजेट सम्बन्धि विवरण

आ.व.	विनियोजन		खर्च	
	चालुगत	पूँजीगत	चालुगत	पूँजीगत
२०७१/७२	१,९६४,६१७,८८८.६४	३६०,१९९,४२०.००	१,८८९,२१५,७२५.७९	२९५,३४९,६९८.७०
२०७२/७३	२,२४१,०१८,२५९.४७	४६१,२२०,६००.००	२,१२४,१०१,३४०.०७	३९०,३६६,३९७.८०
२०७३/७४	३,३७०,९९९,०४२.२१	५९६,६४९,६३१.८६	३,१०५,०६४,६७६.०८	५२७,३४३,६०४.२५

स्रोत : कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय, भोजपुर

खण्ड : १३ विविध

१३.१ जग्गा रजिष्ट्रेशन सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	स्थानिय तह	पुरुष	महिला	जम्मा
१	भोजपुर नगरपालिका	५२	५६	१०८
२	षडानन्द नगरपालिका	११८	६३	१८१
३	रामप्रसादराई गाउँपालिका	१८	०७	२५
४	हतुवागढी गाउँपालिका	१६	०६	२२
५	आमचोक गाउँपालिका	२५	०६	३१
६	अरुण गाउँपालिका	४९	३५	८४
७	पौवादुङ्गागाउँपालिका	१३	०८	२१
८	साल्यासिलिछो गाउँपालिका	२३	३२	५५
९	टेम्केमैयुङगाउँपालिका	३१	१८	४९
जम्मा		३४५	२३१	५७६

स्रोत: मालमोत कार्यालय, भोजपुर (२०७४ श्रावण देखि कार्तिक सम्मको)

१३.२ स्थानीय तहका प्रतिनिधी, कार्यकारीको नाम र सम्पर्क

क्र. स.	गा.पा./न. पा.	प्रमुख	उपप्रमुख	कार्यकारी प्रमुख
१	भोजपुर नगरपालिका	कैलाशकुमार आले ९८५२०५२४९०	ममिता राई ९८४९९३३५४०	सुर्यबहादुर भण्डारी ९८५२०७९९११
२	षडानन्द नगरपालिका	विरबल राई ९८४९७२९९३२	मेरीका राई ९८४२९८०७५२	९८५२०८०९११
३	रामप्रसादराई गाउँपालिका	विजय राई ९८४२९१४३३९	सम्फना राई ९८५२०५२४०६	विक्रम लिम्बू ९८५२०७३८८८
४	हतुवागढी गाउँपालिका	प्रेम कुमार राई ९८५२०५२०५८	चन्द्रमा राई ९८९४३३३६४७	रामकुमार पुडासैनी ९८४५५०२६९५
५	आमचोक गाउँपालिका	अशोक राई ९८५२०५६८३६	सीता राई ९७४२९०२०९४	यम ब. उपरकोटी ९८४२९८४६०३
६	अरुण गाउँपालिका	गजेन्द्र ब. कार्की ९८४२२२६९०३	बिनिता ढकाल ९८९०५१४७६५	प्रदिप गौतम ९८५२०८२३३३
७	पौवादुङ्गा गाउँपालिका	किरण राई ९८९९३५५४३५	सम्फना राई ९८९९०७६४६६	शालिकराम भट्टराई ९८५२०५२०९६
८	साल्यासिलिछो गाउँपालिका	महेश राई ९८४९४४८८९९	धनमाया राई ९८६२०२२५०६	अशोक विष्ट ९८५२०८५२२२
९.	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका	धुवराज राई ९८४२०८७५०२	इन्द्रावती राई ९७४२०९०२३८	पुरुषोत्तम घिमिरे ९८४२३६०२९९

१३.३ भोजपुर जिल्लामा शान्ति सुरक्षाको अवस्था

जिल्लामा शान्ति सुरक्षा सम्बन्धि आधारभुत जानकारी

सि.नं.	विवरण	संख्या	कैफियत
१	इलाका प्रहरी कार्यालय	६	
२	प्रहरी चौकी	१५	

३	अ.प्र. पोष्ट,	२	
४	का.सु.गार्ड, भोजपुर	१	
५	बिमानस्थल सुरक्षा गार्ड, भोक्सार	१	
६	इलाका सशस्त्र प्रहरी बेश क्याम्प	१	
७	इलाका नेपाली सेना सुरक्षा बेश क्याम्प	१	
८	नेपाल प्रहरी संख्या	४९९	
९	ट्राफिक प्रहरी संख्या	५	
१०	सशस्त्र प्रहरी संख्या	१८०	
११	नेपाली सेना संख्या	६७५	
१२	कूल सुरक्षाकर्मी	१,३५९	
१३	जिल्लामा प्रति सुरक्षाकर्मी जनसंख्या	३६५	

स्रोत : जिल्ला प्रहरी कार्यालय-२०७४

१३.४ सुरक्षाकर्मी सम्बन्धी विवरण

जिल्लामा नेपाल प्रहरी कार्यालय सम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	प्रहरी ईलाकाको नाम	प्रहरी इकाइ रहेको स्थान (साविक)
१	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, भोजपुर	भोजपुर-५
२	का.सु.गार्ड, भोजपुर	भोजपुर -५
३	ईलाका प्रहरी कार्यालय, दिङ्ला	केउरेनीपानी-७
४	ईलाका प्रहरी कार्यालय, दिल्या	अन्नपूर्ण-३
५	ईलाका प्रहरी कार्यालय, बोयाङ्ग	देवानटार-८
६	ईलाका प्रहरी कार्यालय, तिवारीभञ्ज्याङ्ग	तिवारीभञ्ज्याङ्ग-२
७	इलाका प्रहरी कार्यालय, घोडेटार	रानीबास-८
८	ईलाका प्रहरी कार्यालय, साङपाङ	साङपाङ-७
९	बिमानस्थल सुरक्षा गार्ड, टक्सार	टक्सार-४
१०	प्रहरी चौकी, दोभाने	दोभाने-४
११	प्रहरी चौकी मानेभञ्ज्याङ्ग	मानेभञ्ज्याङ्ग-५
१२	प्रहरी चौकी बोया	बोया-४
१३	प्रहरी चौकी पान्धारे	लेखर्क-८
१४	प्रहरी चौकी हशनपुर	हतुवागढी -९
१५	प्रहरी चौकी, कोट	ट्याम्केमैयुम-६
१६	प्रहरी चौकी प्याउली	प्याउली-६
१७	प्रहरी चौकी गुप्तेश्वर	गुप्तेश्वर-३
१८	प्रहरी चौकी कुदाकाउले	कुदाकाउले-६
१९	प्रहरी चौकी याकुवर्ता	याकु -७
२०	प्रहरी चौकी बास्तिम	बास्तिम-४
२१	प्रहरी चौकी बालंखा	बालंखा-८
२२	प्रहरी चौकी देउराली	देउराली-१
२३	प्रहरी चौकी कुलुङ्ग	कुलुङ्ग-२
२४	प्रहरी चौकी, जरायोटार	जरायोटार-३
२५	अ.प्र.पोष्ट, कार्तिके घाट	मुलपानी-२
	अ.प्र.पोष्ट, सुन्तले	हेलौछा-४

स्रोत:-जि.प्र.का. भोजपुर २०७४

जिल्लामा शसस्त्र प्रहरी कार्यालय सम्बन्धि विवरण

क्र. सं.	सशस्त्र प्रहरी ईकाइको नाम	श.प्र.ई. रहेको स्थान	संख्या
१	श्री सशस्त्र प्रहरी बल टक्सार गुल्म, भोजपुर	टक्सार	१
२	श्री सशस्त्र प्रहरी बल सुरक्षा वेश क्याम्प, युँ भोजपुर	युँ	

स्रोत:- शसस्त्र प्रहरी बल टक्सार गुल्म, भोजपुर २०७४

जिल्लामा नेपाली सेनाको कार्यालय सम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	कार्यालय रहेको स्थान	कैफियत
१	रणबम गण, भोजपुर	भोजपुर	१
२	सुरक्षा वेश क्याम्प, हतुवागढी	हतुवागढी	

स्रोत:-रणबम गण,भोजपुर २०७४

जिल्लामा रहेका कैदी सम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	विवरण	संख्या			
		जम्मा	पुरुष	महिला	
१	कैदी राख्न सक्ने क्षमता	१२०	१००	२०	
२	आ.व. २०७३।७४ मा कारागारमा रहेका कैदी संख्या	७२	६६	६	
३	आ.व. २०७४।७५ मा रहेका कैदी संख्या	९०	८१	९	
४	आश्रित नाबालक संख्य	भारतीय	२	२	०

स्रोत :- कारागार कार्यालय, भोजपुर-२०७४

सन्दर्भ सामग्री

१. जिल्ला वस्तुगत विवरण, भोजपुर, २०७१/०७२, तथ्याङ्क कार्यालय, भोजपुर
२. भोजपुर जिल्लाको पार्श्वचित्र-२०७४, जि.स.स., भोजपुर
३. विभिन्न कार्यालय बाट प्राथमिक संकलन
४. राष्ट्रिय जनगणना-२०६८
५. संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय
६. १८. <http://cbs.gov.np/>

अनुसूचीहरु

अनुसूची :-१

तथ्याङ्क कार्यालय, भोजपुर : एक परिचय

तथ्याङ्क ऐन, २०१५ तथा नियमावली २०४१ मा रहेको व्यवस्था बमोजिम केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको कार्य सम्पादनमा सहयोग पुर्याउने उदेश्यले संखुवासभा र भोजपुर गरी २ जिल्लाको कार्य क्षेत्र हेर्ने गरी तथ्याङ्क कार्यालय भोजपुरको स्थापना वि.स. २०५० सालमा भएको हो । तथ्याङ्क कार्यालयको कार्यक्रम तथा कर्मचारीहरुको कार्य विवरण केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको कार्यविधि २०६१ मा व्यवस्था भए अनुसार रहदै आएको छ ।

तथ्याङ्क कार्यालय भोजपुरको दरबन्दी तालिका

सि.न.	पद	सेवा ,समुह	श्रेणी	दरबन्दी संख्या
१.	तथ्याङ्क अधिकृत	आ.यो. तथा तथ्याङ्क, तथ्याङ्क	रा.प.तृतीय प्रा.	१
२.	सुपरिवेक्षक	आ.यो. तथा तथ्याङ्क, तथ्याङ्क	रा.प.अनं.प्र.प्रा.	२
३.	सहायक गणक	आ.यो. तथा तथ्याङ्क, तथ्याङ्क	रा.प.अनं.द्वि.प्रा.	२
४.	सह लेखापाल	ने. प्रशासन, लेखा	रा.प.अनं.द्वि.प्र.	१
५.	खरिदार	ने. प्रशासन, सामान्य प्रशासन	रा.प.अनं.द्वि.प्र.	२
६.	कार्यालय सहयोगी	ने. प्रशासन, सामान्य प्रशासन	श्रेणी बिहिन	२
जम्मा				१०

कार्यालयले गर्ने मुख्य कामहरु :

१. राष्ट्रिय लेखा शाखाको तथ्याङ्क सङ्कलन
२. मूल्य सूचकांक तथ्याङ्क सङ्कलन
३. कृषि तथ्याङ्क सर्वेक्षण
४. औद्योगिक सर्वेक्षण
५. जिल्ला वस्तुगत विवरण तयारी
६. राष्ट्रिय जनगणना (प्रत्येक १० वर्षमा)
७. राष्ट्रिय कृषि गणना (प्रत्येक १० वर्षमा)
८. औद्योगिक प्रतिष्ठान गणना (प्रत्येक ५ वर्षमा)
९. विभिन्न सर्वेक्षण गर्ने
१०. तथ्याङ्क प्रयागकर्ताहरुलाई तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने ।
११. राष्ट्रिय आर्थिक गणना (प्रत्येक पाँच वर्षमा)

तथ्याङ्क कार्यालय भोजपुरमा हाल कार्यरत कर्मचारी विवरण

सि.न.	नाम	पद	ठेगाना
१.	विमलकुमार यादव	तथ्याङ्क अधिकृत	शहिदनगर न.पा.-६, धनुषा
२.	ज्ञानी साह	सुपरिवेक्षक	गौताही-९, सिराहा
३.	शिला चुडाल	सुपरिवेक्षक	उर्लावारी-४, मोरङ
४.	जितेन्द्र बैठा	गणक	माधवनारायण-३, रौतहट
५.	रुद्र थापा मगर	खरिदार	महालक्ष्मी नपा-८, जीतपुर, धनकुटा
६.	नारायण राई	खरिदार	लेटाङ-९, मोरङ
७.	कृष्ण बहादुर खत्री	कार्यालय सहयोगी	भोजपुर न.पा.-६, भँगेरी भोजपुर
८.	लक्ष्मी प्रसाद मोक्तान	कार्यालय सहयोगी	भोजपुर न.पा.-५, बोखिम भोजपुर

अनुसूची : २ तथ्याङ्कका लागि अनुरोध

अनुरोध

केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग र यस कार्यालयबाट समय समयमा सञ्चालन गरिने गणना, सर्वेक्षण र लगतसूची संकलन कार्यका लागि खटिई आउने कर्मचारीहरुलाई सत्य र यथार्थ विवरणहरु उपलब्ध गराई सहयोग गर्नु हुन हार्दिक अनुरोध गरिन्छ । उपलब्ध व्यक्तिगत विवरणहरु तथ्याङ्क ऐन २०१५ बमोजिम गोप्य रहनेछन् र तथ्याङ्कीय प्रयोजनको लागि मात्र एकीकृत रुपमा प्रयोग गरिनेछन् ।

तथ्याङ्क कार्यालय, भोजपुर

